

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Hoitotyön koulutusohjelma

Kati Kinnunen
Anne Manninen

”ON SILLÄ VÄLIÄ”
Kyselytutkimus kiusaamisesta Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoille

Opinnäytetyö
Maaliskuu 2015

OPINNÄYTETYÖ
Maaliskuu 2015
Hoitotyön koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
p. 050 405 4816

Tekijät

Kati Kinnunen, Anne Manninen

Nimeke

"On sillä väliä" – Kyselytutkimus kiusaamisesta Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoille

Toimeksiantaja

Joensuun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi, opiskeluterveydenhuolto

Tiivistelmä

Kiusaaminen ja sen aiheuttamat seuraukset vaikuttavat monella tavalla opiskelukykyyn sekä yksilön terveyteen. Kiusaamisen vaikutukset voivat olla pitkäkestoisia, ja tämän takia kiusaamiseen puuttuminen olisi tärkeää.

Tämän, toimeksiantona tehdyn, opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, esiintyykö Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoihin kohdistuvaa kiusaamista ja miten mahdollinen kiusaaminen ilmenee. Lisäksi kartoitettiin, mitä seurauksia kiusaaminen aiheuttaa ja kuinka kiusaaminen vaikuttaa opiskeluhyvinvointiin. Aineiston keruu toteutettiin sähköisesti kyselytutkimuksena lokakuussa 2014. Kohdejoukkona olivat Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijat. Kyselyyn vastasi 417 opiskelijaa. Aineistoa tarkasteltiin suorilla jakaumilla ja suhteellisilla frekvensseillä.

Tutkimustulosten mukaan vastaajista 14,4 % ilmoitti tullessa kiusatuksi opiskelujen aikana. Eniten kiusaamista koettiin opiskelutoverin taholta. Kiusaamisen aiheuttamista seurauksista yleisimpiä olivat ahdistuneisuus ja masentuneisuus. Pahimmillaan kiusaaminen on aiheuttanut itsetuhoisia ajatuksia.

Kyselytutkimuksen tuloksien avulla opiskeluterveydenhuolto saa tietoa kiusaamisen määrästä sekä oireista, jotka voivat viitata kiusaamiseen. Opinnäytetyötä voidaan jatkoa hyödyntää kiusaamisen tunnistamisen työmenetelmien ja opiskeluhyvinvointia lisäävien keinojen kehittämisessä.

Kieli
suomi

Sivuja 58
Liitteet 7
Liitesivumäärä 12

Asiasanat

kiusaaminen, opiskelukyky, kiusaamisen seuraukset

THESIS
March 2015
Degree Programme in Nursing

Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +358 50 405 4816

Authors
Kati Kinnunen, Anne Manninen

Title
"IT MATTERS" – Survey of bullying for students in Karelia University of Applied Sciences

Commissioned by
City of Joensuu, Social and Health Services, Student Health Care

Abstract

Bullying and its consequences affect an individual's studying abilities and health in several different ways. The effects of bullying can be long-term, which is why intervention would be crucial.

The purpose of this thesis, made as commission, was to determine if the students of Karelia University of Applied Sciences have experienced bullying and, if so, how it manifested. The consequences of bullying and how it affects studying welfare were also charted. The data was gathered electronically as a quantitative survey during October 2014. The target group consisted of students at Karelia University of Applied Sciences, with a total of 417 respondents. The material was examined by direct distribution and relative frequencies.

According to the results, 14.4 % of those surveyed reported having been bullied during their studies, mostly by fellow students. On top of the list of effects caused by bullying were anxiety and depression. At the worst, bullying had caused self-destructive thoughts.

With the help of the survey results, student health care services can have information on the amount of bullying and symptoms that indicate bullying. In the future, this thesis can be used to further develop methods in identifying bullying and improving studying welfare.

Language
Finnish

Pages 58
Appendices 7
Pages of Appendices 12

Keywords

bullying, study ability, the consequences of bullying

Sisältö

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto	5
2	Kiusaaminen	6
2.1	Kiusaamisen määritelmä.....	6
2.2	Kiusaamisen muotoja.....	7
2.3	Kiusaamisen seurauksia	8
3	Kiusaaminen eri työskentely-ympäristöissä	11
3.1	Koulu- ja opiskeluympäristössä tapahtuva kiusaaminen.....	11
3.2	Työympäristössä tapahtuva kiusaaminen	13
4	Opiskeluhyvinvointi	15
4.1	Opiskelukyky.....	15
4.2	Opiskeluympäristö	18
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset.....	19
6	Opinnäytetyön toteutus	19
6.1	Tutkimusmenetelmän valinta	19
6.2	Kohdejoukko	20
6.3	Kyselylomakkeen suunnittelu ja rakenne	21
6.4	Aineiston keruu	23
6.5	Aineiston analysointi	24
7	Tutkimustulokset.....	26
7.1	Vastaajien taustatiedot.....	26
7.2	Kiusaaminen	27
7.3	Kiusaamisen ilmeneminen	30
7.4	Vaikutukset opiskeluhyvinvointiin ja avun saaminen.....	30
8	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys.....	33
8.1.	Luotettavuus	33
8.2	Eettisyys	36
9	Pohdinta.....	37
9.1	Tutkimustulosten tarkastelua	37
9.2	Opinnäytetyön prosessi ja ammatillinen kasvu	41
9.3	Opinnäytetyön hyödynnettävyys ja jatkotutkimusehdotukset	42
	Lähteet.....	44

Liitteet

Liite 1	Toimeksiantosopimus
Liite 2	Kyselylomake
Liite 3	Saate kyselyyn
Liite 4	Karelia-ammattikorkeakoulun tutkimuslupa
Liite 5	Joensuun kaupungin tutkimuslupa
Liite 6	Ristiintaulukointien Khii-toiseen-riippumattomuustestaukset, SPSS-tulosteet
Liite 7	Kiusaamisen muodot koulutusaloittain

1 Johdanto

Kiusaaminen on monille sanana tuttu; yksilö on voinut olla itse kiusaamisen kohteena tai toimia kiusaajana. Kiusaamista on saattanut kohdata varhaislapsuudessa, kouluiässä, opiskelun aikana tai työelämässä. Eri yhteisöissä kiusaaminen voi ilmetä eri tavoin, mutta kuitenkin sen seuraukset ovat samankaltaisia. Kiusaamisella todetaan kiistatta olevan paljon sekä lyhytaikaisia että pidempiaikaisia vaikutuksia kiusattuun. (Silver 2012.) Yksi suurin kiusaamisen aiheuttama oire on kiusatun masentuneisuus (Salmivalli 2010, 26). Työelämässä kiusaamisen seuraukset tuovat sairauspoissaoloja ja lisäävät näin kustannuksia työnantajalle (Saastamoinen 2010, 9).

Kiusaamista koulumaailmassa ja työelämässä on tutkittu varsin paljon, mutta ammattikorkeakouluopiskelijoiden kiusaamiskokemuksia vasta vähän aikaa. Ensimmäisen kerran korkeakouluopiskelijoiden kiusaamista selvitettiin valtakunnallisesti vuonna 2008 Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksessa (Pörhölä 2011a, 166; Kunttu & Huttunen 2009, 50). Todettiin, että kiusaamista ammattikorkeakouluissa esiintyy. Vuonna 2012 tehty Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus osoitti, että kiusaamista oli kokenut kouluaikaanaan 48 % kyselyyn vastanneista. Vastaaajista viidesosa oli kokenut kiusaamista useita vuosia. (Kunttu & Pesonen 2013, 90.)

Kiusaaminen on ilmiönä ajankohtainen. Huhtikuussa 2014 julkaistiin Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunnan yhdenvertaisuuskysely. Tässä kyselyssä tuli esille huolestuttavia tuloksia kiusaamisesta. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 12 % oli kokenut kiusaamista, ja 21 % oli havainnut muiden opiskelijoiden kokevan kiusaamista tai syrjintää (Itä-Suomen yliopiston oppilaskunta 2014a, 1).

Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Karelia-ammattikorkeakoulussa toimiva Joensuu kaupungin sosiaali- ja terveystoimen opiskeluterveydenhuolto (liite 1). Toimeksiantaja koki aiheen tarpeelliseksi ja ajankohtaiseksi. Tutkimuksella toimeksiantaja halusi saada tiedon siitä, tapahtuuko kiusaamista Karelia-

ammattikorkeakoulussa. Lisäksi kaivattiin tietoa siitä, onko eri koulutusalojen välillä eroa, ja kuinka paljon. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa toimeksiantajille, opiskelijoille kohdistetun kyselytutkimuksen avulla, tuoretta tietoa kiusaamisen määrästä ja sen vaikutuksista opiskeluhyvinvointiin. Lisäksi opinnäytetyö tuo näkyväksi kiusaamista ilmiönä ja antaa tietoa siitä, mitä kiusaamisella tarkoitetaan. Kiusaamiseen puuttuminen ja sen ennaltaehkäisy lähtevät siitä, että todetaan ja myönnetään kiusaamista tapahtuvan (Salmivalli 2010, 55).

2 Kiusaaminen

2.1 Kiusaamisen määritelmä

Kiusaamiselle löytyy monta määritelmää. Kiusaamisessa kyse on kuitenkin aina ihmisen omasta subjektiivisesta kokemuksesta, ja tätä kokemusta on vaikea määritellä. Pärssinen (2006, 51) kirjoittaa pro gradu -tutkielmansa yhteenvedossa, että kiusaaminen kokemuksena voi olla erilainen eri ihmiselle. Jotkut voivat ottaa kiusaamisen leikkinä, kun taas toinen, yleensä heikolla itsetunnolla varustettu henkilö, voi kokea sen hyvin loukkaavana. Tässä opinnäytetyössä määritellään kiusaamisen tarkoittavan henkistä väkivaltaa, syrjintää ja häirintää.

Eri tutkijat ovat määritelleet kiusaamisen hieman eri tavalla. Määritelmissä esiintyvät kiusaamisen toistuvuus ja tahallisuus sekä vallankäyttö. Yksi henkilö joutuu toistuvasti toisten vallankäytön uhriksi. Yksittäisten kiusoittelevien tai jopa väkivaltaisen käytöksen ei katsota olevan toistuvaa ja näin ollen kiusaamista. (Kunttu & Pesonen 2013, 28; Salmivalli 2010, 12–14.) Hamarus (2012, 22–23) kritisoi kuitenkin kiusaamisen pitkäkestoisuutta ja toistuvuutta määritelmässä. Kiusaamisen annetaan tapahtua, koska sitä ei koeta toistuvaksi kiusaamiseksi. Tällöin menetetään varhaisen puuttumisen mahdollisuus.

Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2012 (Kunttu & Pesonen 2013, 28) määrittelee kiusaamisen tarkoittavan sitä, että *”henkilö joutuu toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimisen kohteeksi yhden tai useamman*

henkilön taholta pystymättä vaikuttamaan saamaansa kohteluun”. Salmivalli (2010, 12–14) painottaa kirjassaan, että kiusaamisen määrittelyssä keskeistä on kiusaamisen toistuvuus ja osapuolien voimasuhteiden epätasapaino. Kiusaajalla on voimaa ja valtaa, joiden avulla hän alistaa kiusattua. Voima ja valta voivat perustua ikään, fyysiseen voimaan, asemaan ryhmässä tai muihin resursseihin tai ominaisuuksiin. Toistuva kiusaaminen on ilmiönä eri asia kuin yksittäiset kiusoittelet ja konfliktit.

Hamarus (2006, 53) määrittelee tutkimuksessaan kiusaamisen tarkoittavan ilmiötä, joka syntyy sosiaalisten prosessien seurauksena tietyissä olosuhteissa. Siinä on oleellista epätasapainoinen vuorovaikutus, jossa pyritään loukkaamaan ryhmän jäsentä usein toistuvasti ja tietoisesti. Hamarus (2012, 23–24) kirjoittaa kuitenkin, että olisi tärkeää pitää yllä arkinen määritelmä kiusaamisesta, että se olisi mahdollisimman helppoa tunnistaa ja puuttua kiusaamiseen varhain. Arki-ässä kriteerissä Hamarus mainitsee kaksi asiaa: kiusatun oman kokemuksen tulleen kiusatuksi ja sen, että kiusattu ei ole tasaveroinen puolustaessaan itseään suhteessa kiusaajaan.

2.2 Kiusaamisen muotoja

Kiusaaminen voi saada hyvin erilaisia muotoja: se voi olla suoraa tai epäsuoraa kiusaamista. Suoralla kiusaamisella tarkoitetaan suoraan uhriin kohdistuvaa hyökkäystä sanoin, teoin tai elein. Epäsuoralla kiusaamisella tarkoitetaan välillistä kiusaamista toisten ihmisten kautta. Tällöin kiusattua kohdellaan kuin ilmaa ja kiusaaja saa muut ryhmän jäsenet välttelemään kiusattua. Epäsuoraa kiusaamista on ulkopuolisen vaikeaa huomata. (Salmivalli 2002, 95.)

Yleisimmin kiusaaminen ilmenee sanallisena loukkaamisena, juoruiluna ja syrjintänä. Juuri opiskeluyhteisöstä ulkopuolelle jättäminen on ollut yleisesti koettu kiusaamisen muoto korkeakouluissa. Suora kiusaaminen on ollut elehdintää, ilveilyä, verbaalista loukkaamista, naurunalaiseksi saattamista ja uhkailua. Epäsuora kiusaaminen on näkynyt juoruiluna, syrjintänä ja tiedon pimittämisenä. Fyysinen väkivalta on sen sijaan harvinainen kiusaamisen muoto korkeakoulu-

sa verrattuna alempiin kouluasteisiin. Korkeakouluun siirtymisen myötä kiusaaminen muuttuu vaikeammin huomattavaksi, mutta ei kuitenkaan merkityksettömäksi kiusaamista kokevalle. (Silver 2012, 86–87.)

Seksuaalinen häirintä tarkoittaa seksuaalissävytteistä käyttäytymistä, joka on yksipuolista ja ei-toivottua. Tämä käyttäytyminen tuntuu kohteesta vastenmieliseltä ja loukkaavalta. Tekoina tämä tarkoittaa esimerkiksi kaksimielisiä puheita, fyysistä koskettelua, seksuaalissältöisiä sähköposteja tai tekstiviestejä, seksuaalisia eleitä tai ilmeitä ja pahimmillaan jopa raiskauksen yritystä tai raiskausta. Seksuaalinen häirintä liittyy usein vahvasti yhteisöön. Opiskeluyhteisö voi omalla suhtautumisellaan hyväksyä tai kieltää sukupuolisen häirinnän. Olisi tärkeää avoimesti tuoda ilmi, että tässä yhteisössä ei suvaita seksuaalista häirintää vaan siihen suhtaudutaan vakavasti. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, 97–98.)

Yhtenä kiusaamisen muotona Hamarus mainitsee sähköisten viestimien kautta tai elektronisesti tapahtuvan kiusaamisen. Sähköinen kiusaaminen sisältää niin kännykkä- kuin nettikiusaamisen. Netissä tapahtuva kiusaaminen on mahdollistanut nimettömänä pysymisen ja entistä julmempien viestien laittamisen, sekä kiusaamisen helppouden. Kiusaamisviestit leviävät myös tuntemattomien luettavaksi. Kännykällä voidaan ottaa kiusatusta kuvia, joita levitellään sosiaalisessa mediassa. (Hamarus 2008, 71–72.)

Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunnan maaliskuussa 2014 toteuttamassa yhdenvertaisuuskyselyssä ilmeni, että yleisin kiusaamisen muoto on ryhmän ulkopuolelle jättäminen. Pärssisen (2006, 40) pro gradu -tutkielmassa yleisin kiusaamistapa oli nimittely. Seuraavaksi yleisin oli ryhmästä eristäminen ja perättömien juorujen levittäminen.

2.3 Kiusaamisen seurauksia

Kiusaaminen on opiskelijaa fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti kuormittava asia. Kiusaaminen vaikuttaa kielteisesti opiskeluviihtyvyyteen ja kiusatun omaan

persoonaan. Kiusaaminen voi vaikuttaa uhriinsa jopa niin, että hän yrittää tehdä itsemurhan. (Silver 2012, 89.) Pärssisen pro gradu -tutkielmassa (2006, 51) kiusatuista toiset ottivat kiusaamisen kevyemmin, eikä heillä ilmentynyt vakavia seuraamuksia. Toisilla taas pienikin negatiivinen toiminta vaikutti lamauttavasti ja sai yksilön sulkeutumaan. Pärssinen mainitsee kuitenkin, että jos kiusaaminen jatkuu pidempään, kiusaaja saa lopulta yliotteen ja kiusattu romahtaa.

Tuore yhdysvaltalainen tutkimus toi ilmi, että kiusaamisen seurauksena kiusatulla on huonompi psykososiaalinen ja fyysinen elämänlaatu. Saman tutkimuksen mukaan kiusaaminen on yhteydessä masennusoireisiin ja alhaiseen itsetuntoon. (Bogart, Elliot, Klein, Tortolero, Mrug, Peskin, Davies, Schink & Schuster 2014, 443.) Masentuneisuus on merkittävin kiusaamisen seurauksena tuleva psykososiaalinen ongelma. Kiusaamisen välittöminä vaikutuksina ovat yleinen ja sosiaalinen ahdistuneisuus, huono itsetunto, kielteinen minäkuva, yksinäisyys, itsetuhoajatukset sekä masentuneisuus. Pitkään jatkunut kiusaaminen on uhka yksilön terveelliselle kehitykselle. (Salmivalli 2010, 26–27.)

Toukokuussa 2014 julkaistiin brittitutkimus, jossa oli seurattu viidenkymmenen vuoden ajan 7800:aa vuonna 1958 syntynyttä britannialaista. Tutkimus osoitti, että lapsuudessa tapahtuva kiusaaminen jättää mahdollisesti koko loppuelämää koskevia jälkiä. Tutkimukseen osallistujista niillä, joita oli lapsena toistuvasti ja pitkäkestoisesti kiusattu, oli tavanomaista enemmän ahdistuneisuutta, masennusta ja ajatuksia itsemurhasta. Nämä oireet jatkuivat usein pitkälle aikuisikään. Kiusatut kärsivät myös mielenterveysongelmista, ja heillä oli vaikeuksia solmia ihmissuhteita. (Takizawa, Maughan & Arsenaault 2014, 1.)

Kiusaaminen vaikuttaa koulumenestykseen monella tavoin. Ryhmätöistä eristäminen tai nauraminen oppilaan vastatessa vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Hyvin koulussa pärjäävät oppilaat joutuvat kiusaamisen uhan takia peittämään osaamisensa. Kiusatulle tulee oppimisympäristöä kohtaan negatiivinen asenne, mikä voi vaikuttaa myös myöhäisempiin opiskeluihin kielteisesti. (Hamarus 2006, 214.) Opiskelukykyyneen kiusaaminen vaikuttaa siten, että se voi aiheuttaa poissaoloja ja viivästyttää opintojen etenemistä (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, 154).

Kielteisten seurausten lisäksi kiusaamisella on koettu olevan myönteisiäkin seurauksia. Kiusattu voi kokea itseluottamuksensa kasvavan, kun on selviytynyt kiusaamisesta. Kiusaaminen on kasvattanut luonnetta ja vahvistanut minäkuva. Lisäksi kiusattu voi omien kokemustensa takia toimia vertaistukena toisille kiusatuille. (Silver 2012, 90.)

Henna-Riikka Hakojärven (2011, 26 - 28) pro gradu -tutkielmassa opiskelijat kertoivat saaneensa psyykkisiä ja somaattisia oireita henkisen väkivallan seurauksena. Lisäksi sillä oli kielteinen vaikutus opiskelijoiden oppimiseen, opiskelumotivaatioon ja ammattiin sitoutumiseen. Fyysisinä oireina Hakojärvi mainitsee unihäiriöt, väsymyksen, huonovointisuuden, sydän- ja vatsaoireet, päänsärkyä, hartiakivun ja hikoilun.

Hakojärvi, Salminen & Suhonen (2011, 169) tutkivat kirjallisuuskatsauksessaan, mitä seurauksia henkinen väkivalta ohjatussa harjoittelussa aiheutti opiskelijoille. Nämä kokemukset edesauttoivat joidenkin opiskelijoiden siirtymistä muulle kuin hoitoalalle. Henkinen väkivalta aiheutti opiskelijoille myös ammatillisen kasvun pysähtymistä ja ammattitaidon kehittymisen vaikeuksia. Pelko henkisestä väkivallasta toi lisäksi kieltäytymistä sellaisista työpaikoista, joissa sitä esiintyi.

Pörhölä (2011b, 47) ottaa esille artikkelissaan kiusaamiskokemusten todennäköisen yhteyden kouluampumisiin. Särkelä (2008, 170) pohtii teoksessaan Jokelan koulusurman tekijän profiilia siten, että kiusatun leima on aiheuttanut tälle yksilölle alemmuuden tunteen.

Pärssinen (2006) havaitsi pro gradu -tutkielmassaan paljon yhtäläisyyksiä niin koulu- ja työpaikkakiusaamistavoissa kuin niiden jälkiseurauksissakin. Molemmissa ryhmissä merkittävin välitön seuraus kiusaamisesta oli itsetunnon menettäminen ja pitkäaikaisvaikutuksina masennus ja erilaiset pelkotilat. Pärssinen mainitsee myös pitkäaikaisvaikutuksina luottamuksen menettämisen ihmisiin, erilaiset psyykkiset ongelmat sekä vakavat ongelmat ihmissuhteissa. Sekä koulu- että työpaikkakiusaaminen aiheuttivat poissaoloja uhreilleen. Koulukiusaamisen seurauksena Pärssinen mainitsee myös erakoitumisen, koulupelon ja

itsemurha-ajatukset. Tutkimuksesta nousi esille selvästi se, että kiusaamisen negatiiviset vaikutukset vaikuttavat hyvin pitkään. Vaikka Pärssinen ei löytänyt tutkimuksessaan yhteyttä sille, tuleeko koulukiusatusta myös työpaikkakiusattu, hän mainitsee kuitenkin kiistattoman yhteyden, että kiusaamisella on vaikutusta työelämään sopeutumiseen. (Pärssinen 2006, 2, 45–46, 48.)

3 Kiusaaminen eri työskentely-ympäristöissä

3.1 Koulu- ja opiskeluympäristössä tapahtuva kiusaaminen

Koulukiusaaminen on yleistä. Tutkimukset osoittavat, että suomalaisista peruskoululaisista 5–10 % joutuu kokemaan jatkuvaa kiusaamista. Kiusaamisen määrässä ei ole tapahtunut vähenemistä viime vuosikymmenen aikana. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015.)

Hamaruksen (2006, 205–206, 211) tutkimuksen mukaan koulukiusaaminen on yhteisöllinen ongelma ja sillä on erilaisia ilmenemistapoja. Kiusaamisen ilmiöön kietoutuu koulun epäviralliset normit, sosiaaliset suhteet ja kulttuuriset arvostukset. Koulun arjessa kiusaamisesta on näkyvillä vain pinta, jonka alle opettajan on vaikea nähdä ja havaita varsinaista kiusaamista. Kiusaaminen näyttäytyy muun muassa oppilaan nimittelynä, syrjimisenä ja pahimmillaan koko yhteisöstä eristämisenä. Perusopetuslaissa on säädetty oppilaan oikeudesta turvalliseen oppimisympäristöön. Koulukiusaaminen aiheuttaa pelkoa, ja kiusaamisen pelon takia oppilas itse voi aloittaa kiusaamisen.

Suomessa on ollut vuoden 2009 syksystä alkaen käytössä perusopetusta antaville kouluille tarkoitettu, Turun yliopistossa kehitetty ja opetusministeriön rahoittama, KiVa Koulu -ohjelma. Ohjelman tavoite on olla koulukiusaamista ehkäisevä ja vähentävä. Ohjelmassa on tarkoitus sitouttaa koko koulu yhteisö kiusaamisen vastaiseen työhön ja antaa koulun henkilökunnalle apuvälineitä kiusaamiseen puuttumiseen sekä tietoa kiusaamisesta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015.)

Kouluterveyskysely yläasteen oppilaille osoitti, että etenkin masentuneiden, yli-painoisten ja paljon oirehtivien oppilaiden kohdalla olisi syytä kartoittaa kiusaamisen mahdollisuus esimerkiksi terveystarkastusten yhteydessä. Myös koulutaturman takia vastaanotolle tulevien kohdalla on pidettävä mielessä mahdollinen kiusaaminen syynä tapaturmaan. (Opetusministeriö 2008, 36–37).

Silverin pro gradu -tutkielmassa vastaajista useammalla kuin puolella oli kiusaamiskokemuksia sekä korkeakoulu- että kouluajalta. Silverin mielestä tässä oli nähtävissä selvä jatkumo. Tutkimuksen mukaan korkeakoulussa kiusaamista esiintyi useimmiten satunnaisesti. Sen sijaan koulukiusaaminen oli yleisemmin viikoittaista tai päivittäistä. Koulu- ja korkeakoulukiusaamista yhdistävänä tekijä Silver mainitsee kiusaamisen pitkäkestoisuuden. Molemmissa kiusaaminen ilmentyi yleisimmin ”syrjintänä, verbaalisena loukkaamisena ja juoruiluna”. Fyysistä kiusaamista ilmentyi vain koulukiusaamisessa. Silver mainitseekin, että kiusaamisen luonne muuttuu näkymättömämmäksi korkeakoulussa (Silver 2012, 85–87.)

Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunnan sähköisesti toteutetussa yhdenvertaisuuskyselyssä kyselyyn vastanneista opiskelijoista 12 % oli kokenut kiusaamista, ja 21 % oli havainnut muiden opiskelijoiden kokevan kiusaamista/syrjintää. Yliopistossa kiusaaminen ilmeni suurimmaksi osaksi henkisenä kiusaamisena. 19 % vastaajista oli kokenut mielipiteen vähättelyä ja 18 % joukosta eristämistä, mikä osoittautui tutkimuksessa yleisimmäksi kiusaamisen muodoksi. Hälyttävänä asiana tutkimuksessa mainitaan, se etteivät opiskelijat kertoneet kokemaansa kiusaamisesta yliopiston tai ylioppilaskunnan henkilökunnalle. (Itä-Suomen yliopiston oppilaskunta 2014a, 1–2.)

Vuonna 2012 tehdyssä korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksessa vastaajista lähes puolta oli kiusattu kouluajana (peruskoulu, lukio, tai toisen asteen ammatillinen opinto), viidesosa heistä oli kokenut kiusaamista usean vuoden ajan. Korkeakouluopintojen aikana vastaajista 5 % ilmoitti tulleen kiusatuksi muiden opiskelijoiden toimesta ja 6,5 % henkilökunnan toimesta. (Kunttu & Pesonen 2013, 97.)

Terveyden ja hyvinvointilaitoksen kouluterveyskyselyn (2013) tuloksien mukaan 3 % alle 21-vuotiaista itäsuomalaisista ammatillisen oppilaitoksen (1. ja 2. vuoden) opiskelijoista oli kokenut koulukiusaamista vähintään kerran viikossa. Seksuaalista häirintää tai väkivaltaa esiintyi kouluterveyskyselyn mukaan nuorilla tytöillä jopa 60 % ja pojilla vaihdellen 33–34 %:n välillä, riippuen luokka-asteesta. (Kivimäki, Luopa, Matikka, Nipuli, Vilkki, Jokela, Laukkarinen & Paananen 2014, 35, 49.) Koko maassa alle 21-vuotiaista ammatillisen oppilaitoksen nuorista 4 % vastasi kokeneensa kiusaamista viikoittain. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2014, 4).

3.2 Työympäristössä tapahtuva kiusaaminen

Kiusaamisen ilmentymisestä työelämässä, eli työpaikkakiusaamisesta, löytyy paljon tietoa eri aloilta. Kiusaaminen ohjatussa harjoittelussa ja työpaikkakiusaaminen ovat verrattavissa toisiinsa, sillä opiskeluihin kuuluvassa harjoittelussa työskennellään yhtenä jäsenenä työyhteisössä. Ammattikorkeakouluopintoihin kuuluu ohjattuja harjoittelujaksoja, joiden aikana opiskelija soveltaa teoriassa opiskeltuja tietoja käytäntöön. Ohjatun harjoittelun aikana työpaikalta määrätään yksi tai useampi ohjaaja opiskelijan ohjausta varten.

Hakojärvi Henna-Riikka selvitti pro gradu -tutkielmassa (2011, 25) miten hoitohenkilökunnan opiskelijoihin kohdistama henkinen väkivalta ilmeni ohjatussa harjoittelussa. Opiskelijoiden kokema henkinen väkivalta esiintyi sanallisessa ja sanattomassa muodossa normaaliin työskentelyyn ja opiskelijan ohjaukseen liittyvissä tilanteissa.

Hakojärven mukaan henkinen väkivalta on sanallisessa muodossa muun muassa opiskelijaan kohdistuvaa asiatonta kielenkäyttöä, huutamista, väheksyntää, tiuskimista ja töykeyttä. Se voi ilmetä myös suoranaishuikailmisena, nimitelynä, pilkkaamisena tai ilkeäsävyyisenä huomautteluna. Opiskelija voi lisäksi joutua nöyryytetyksi erilaisissa tilanteissa. Sanallista henkistä väkivaltaa on myös opiskelijan asioiden levittely, opiskelijan osaamisen ja alalle soveltuvuu-

den arvostelu sekä perusteettomien syytösten esittäminen. Näillä pyritään opiskelijan maineen tahraamiseen. Tällaista kiusaamista voi Hakojärven mielestä olla myös esimerkiksi harjoitteluun kuulumattomien asioiden arvostelu sekä negatiivisiin asioihin keskittyminen arviointitilanteessa. (Hakojärvi 2011, 25.)

Sanattomassa muodossa henkinen väkivalta ilmenee yleisenä tönkeytenä opiskelijaa kohtaan, kuten tervehtimättä jättämisenä, kielteisinä eleinä sekä puhumattomuutena. Hakojärven mukaan opiskelija voidaan jättää huomiotta eikä hänen esittämiinsä kysymyksiin vastata. Toisinaan opiskelija jätetään myös kokonaan toiminnan ulkopuolelle tai päinvastoin, jolloin häntä juoksutetaan ja käytetään hyväksi muun muassa teettämällä opiskelun kannalta hyödyttömiä tehtäviä. Opiskelija voi myös joutua ottamaan kohtuuttoman suurta vastuuta tai hänelle ei anneta tarvittavaa ohjausta. Hakojärvi mainitsee, että joissakin tapauksissa henkiseen väkivaltaan liittyi lisäksi fyysistä voimankäyttöä. (Hakojärvi 2011, 25.)

Hakojärvi, Salminen ja Suhonen (2011, 171) pohtivat tekemässään kirjallisuuskatsauksessa henkisen väkivallan käytön mallin siirtymistä hoitajan esimerkistä opiskelijalle ja tätä kautta opiskelijan toimintaan. Tällainen käytösmalli tuo varteenotettavan uhan potilaan oikeuksien ja potilasturvallisuuden toteutumiselle sekä hoidon laadulle.

Vartia-Väänänen väitöskirjan 2003 kyselyssä kiusatuilla oli huonompi itsetunto kuin muilla vastanneilla. Pitkittäistutkimus osoitti yhteyttä pitkäaikaisen kiusaamisen ja lisääntyneen masentuneisuuden ja sydän- ja verisuonitauteihin sairastumisen kanssa. Sukupuolten välillä oli vain pieni ero kiusaamiskokemuksien määrässä. Naiset tulivat useimmiten työtovereiden kiusaamiksi, kun taas miehet tulivat kiusatuiksi yhtä usein niin työtovereiden kuin johtajien taholta. Tutkimuksen havainnot viittaavat siihen, että kiusaamisen käsittelyllä työpaikoilla ja työilmapiirin parantamisella, sekä johtamisen toimintatapojen muuttamisella, voitaisiin ehkäistä tulevaisuuden työpaikkakiusaamiset. (Vartia-Väänänen 2003, 6.)

Vartia-Väänänen havaitsi tutkimuksessaan, että kunnallisella puolella, sairaalassa ja vankilassa, työskentelevistä yli 50-vuotiaat kokivat nuorempia enem-

män kiusaamista. Ero oli merkittävä varsinkin sairaalassa työskentelevien nais-työntekijöiden välillä. (Vartia-Väänänen 2003, 37.) Peppina Saastamoinen (2010, 9) on vuosina 2000–2002 tutkinut yli kahdeksan tuhannen Helsingin kaupungin 40–60-vuotiaan kuntatyöntekijän kokemaa kroonista kipua. Saastamoisen tutkimuksesta kävi ilmi, että psykososiaaliset tekijät kuten työpaikka-kiusaaminen altistivat fyysiselle kivulle. Kiusaaminen yhdistettiin, sekä naisilla että miehillä, akuuttiin kipuun. Lisäksi epäoikeudenmukaisuuden työyhteisössä havaittiin lisäävän miesten kroonisen kivun riskiä. Kipu aiheuttaa taloudellisia menetyksiä siitä kärsivän lisäksi koko yhteiskunnalle. Se aiheuttaa sairauspoissaoloja sekä heikentää fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä merkittävästi. (Saastamoinen 2010, 9.)

Vuoden 2014 alussa tuli voimaan valtioneuvoston asetus (708/2013), jossa veloitetaan, että työterveyshuollon tulee selvittää työn fyysisen ja psyykkisen kuormittavuuden lisäksi myös työn sosiaalinen kuormittavuus. Tutkimuksissa on osoitettu, että työpaikan ilmapiiri, työ- ja toimintakulttuuri, esimiestyö, vuorovaikutussuhteet ja johtamistavat vaikuttavat huomattavasti työntekijän työkykyyn ja terveyteen (Aitta 2014, 462). Esimerkiksi työtovereiden taholta ilmennyt kiusaaminen, epäasiallinen käytös tai syrjintä voi pitkään jatkuessaan aiheuttaa masennusta, uupumista tai unihäiriöitä (Aitta 2014, 462). Työturvallisuuslaissa mainitaan työntekijän oikeudesta tehdä töitä ilman, että tulee häirityksi tai epäasiallisesti kohdelluksi. Lisäksi työnantaja on veloitettu poistamaan kyseinen epäkohta. (Työturvallisuuslaki 28 §.)

4 Opiskeluhyvinvointi

4.1 Opiskelukyky

Opiskeluhyvinvointia määritellään opiskelukylynä, ja opiskelija tarvitsee sitä työhönsä eli opiskeluun. Opiskelukyky on monen osatekijän summa. Siihen vaikuttavat opiskelijan voimavarat, terveys, opiskeluympäristö ja yksilölliset opiskelutaidot. Lisäksi opiskelukykyyn vaikuttaa opetus- ja ohjaustoiminta. Työelä-

mässä työntekijöille on olemassa työkykymalli. Samalla tavoin opiskelijoille on laadittu opiskelukykymalli. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, 41.) Opiskelukykyä kuvaavan mallin teoreettisena pohjana on käytetty Työterveyslaitoksen työkyvyn tetraedrimallia, josta löytyvät samat ulottuvuudet pois lukien opetustoiminta (Sulander & Romppanen 2007, 94). Opiskelijan opiskelukykyyn (voimavaroihin, opiskelutaitoihin, opiskeluympäristöön ja opetustoimintaan) vaikuttaa taustalla myös kulttuurilliset, sosioekonomiset ja ympäristön olosuhteet sekä asenteet yhteiskunnan instituutioiden kautta (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, 43). Kuviossa 1 on koottuna opiskelukykymalli.

Kuvio 1. Opiskelukykyyn vaikuttavat tekijät (mukaillen Kunttu 2006).

Opiskelijan on otettava vastuu omasta opiskelustaan, sillä myös omilla voimavaroilla ja terveydellä on merkitystä opiskelukykyyn. **Voimavaroina** ovat persoonallisuus, sosiaaliset suhteet, fyysinen ja psyykinen terveys ja terveystäytyminen. Voimavaroja vahvistavaksi käsitteiksi luetaan myös turvattu taloudellinen tilalle ja positiivinen asenne. Opiskelija tarvitsee omien voimavarojensa lisäksi myös tukea opiskeluympäristöstä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, 21, 41.) Terveys on erittäin tärkeä voimavara opiskelijalle. Sairastumiset aiheut-

tavat opiskelijalle stressiä ja paineita tehtävien teon ruuhkautumisen ja tenttien uudelleensuorittamisten takia. Opiskelijalla ei ole palkallista sairauslomaa kuten työntekijällä ja monissa opintojaksoissa on läsnäolopakko, joka osaltaan aiheuttaa sen, että opiskelija ei voi levätä sairaanakaan. (Kunttu 2009, 21.)

Erilaisilla **oppimisen** valmiuksilla ja **taidoilla** tarkoitetaan niin teknisiä opiskelutyyplejä, -tapoja kuin ajankäytönsuunnittelua ja sosiaalisia taitoja. Heikot opiskelutaidot voivat vaikuttaa opiskelijan opiskelutuloksiin ja -motivaatioon. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, 41.) **Opetustoiminnan** kuuluu tukea ja ohjata opiskelijan opiskelukykyä ja edesauttaa opiskelijan ryhmään integroitumista. Hyvä vuorovaikutus opiskelijan ja opettajan välillä tukee opiskelukyvyn rakentumista. (Kunttu 2009, 22.)

Opiskelukyvyn eri osa-alueet vaikuttavat toinen toisiinsa. Eri alueiden vahvuudet auttavat tukemaan opiskelua, jos jollakin muulla opiskelukyvyn alueella esiintyy heikkoutta tai puutetta. Esimerkiksi opiskelijan hyvät voimavarat kannattelevat opiskelua myös opiskeluolosuhteiden ollessa huonot. Vastaavasti huonon motivaatiovaiheen yli auttaa hyvä opetus- ja opiskeluyhteisö. Opiskelijan opiskelukykyä voidaan kehittää tukemalla jokaista osa-aluetta. (Kunttu 2009, 21–23.)

Opiskeluterveydenhuolto (koskee toisen ja korkea-asteen opiskelijoita) on isossa roolissa opiskelijan hyvinvoinnin ja näin ollen opiskelukyvyn tukemisessa. Se pyrkii tukemaan opiskelijaa psyykkisesti ja sosiaalisesti elämän eri tilanteissa. Opiskelija elää muutosten aikaa. Hän kokee opiskelun niin työnä kuin elämänvaiheena, mikä luo oman haasteen opiskeluterveydenhuollolle. Opiskeluterveydenhuolto toimii yhteistyössä terveydenhuollon, oppilaitoksien ja opiskelijajärjestöjen kanssa. Jokainen tuo yhteistyöhön oman asiantuntija osaamisensa, mutta erityisesti terveyden edistämisen tukeminen korostuu. Opiskeluterveydenhuolto toimiikin vaikuttamalla niin yksilöön kuin yhteisöön. Se pyrkii myös lisäämään opiskelijan omia tietoja ja taitoja terveyden edistämisessä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, 21–22, 25–26.)

Opiskelijan poissaolojen tai opintojen keskeytymisen syytä mietittäessä on hyvä pitää mielessä kiusaamisen mahdollisuus sekä muut opiskelukykyyn vaikuttavat tekijät. Puuttumisessa tulee olla varhaisen puuttumisen ote, että ongelmia kyetään ehkäisemään. (Sosiaali-terveysministeriö 2006, 155,156.)

4.2 Opiskeluympäristö

Opiskelijan työpaikka on oppilaitos, jossa opiskelija saattaa työskennellä useita vuosia. (Kunttu 2009, 21.) Opiskeluympäristöön kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen ympäristö. Kiusaamisen kannalta tärkeimmät ovat psyykkinen ja sosiaalinen ympäristö. Psyykkinen ja sosiaalinen ympäristö sisältää opiskeluilmapiiiriin vaikuttavat opiskelijoiden ja henkilökunnan välisen sekä keskinäisen kanssakäymisen ja vuorovaikutuksen. Ollakseen opiskelukykyä tukeva opiskeluympäristössä ei saisi esiintyä häirintää, kiusaamista tai väkivaltaa. Turvallisuus, esteettömyys ja terveellisyys ovat myös vaatimuksena hyvälle opiskelu-ympäristölle. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, 43,47.) Ammattikorkeakoululaki (2014/932, 31. §.) määrittelee opiskelijan olevan oikeutetun turvalliseen opiskelu-ympäristöön. Laissa mukaan ammattikorkeakoulu voi määrittää järjestysäänöissä tai muussa järjestysmääräyksessä ne asiat, joilla ammattikorkeakouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä, sekä opiskelujen sujumista edistetään.

Laki ammatillisesta koulutuksesta (1998/630) määrittelee turvallisesta opiskelu-ympäristöstä seuraavaa:

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskelu-ympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista. (28. §.)

Lukioissa ja toisen asteen oppilaitoksissa opetussuunnitelmaan kuuluvan opiskelijahuollon tehtävänä on tukea opiskelijan hyvän oppimisen, terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä. Opiskelijahuolto tavoittelee kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämistä, terveyttä sekä turvallista oppimis- ja koulu-ympäristöä. Sekä pyrkii osaltaan suojaamaan opiskelija mielenterveyttä ja

ehkäisemään syrjäytymistä. (Kunttu 2009, 23.) Opiskeluterveydenhuollossa pyritään edistämään opiskelijan opiskelukykyä vaikuttamalla opiskeluympäristön terveellisyyteen ja turvallisuuteen mm. toimimalla yhteistyössä opiskeluyhteisöjen kanssa sekä edistämällä yhteisöjen toimivuutta. Opiskeluterveydenhuolto pyrkii tuomaan esille opiskelijoiden omien toimintojen vaikutuksia opiskeluyhteisön hyvinvointiin, terveyteen ja opiskelukykyyn. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, 26).

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa toimeksiantajille, opiskelijoille kohdistetun kyselytutkimuksen avulla, tuoretta tietoa kiusaamisen määrästä ja sen vaikutuksista opiskeluhuvinvointiin. Lisäksi opinnäytetyö tuo näkyväksi kiusaamista ilmiönä ja antaa tietoa siitä, mitä kiusaamisella tarkoitetaan.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksinä oli:

1. Esiintyykö Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoihin kohdistuvaa kiusaamista opintojen aikana?
2. Jos kiusaamista ilmenee, niin millaisessa muodossa?
3. Kuinka mahdollinen kiusaaminen vaikuttaa opiskeluhuvinvointiin?

6 Opinnäytetyön toteutus

6.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Opinnäytetyöhön valittiin kvantitatiivinen lähestymistapa, koska se sopii parhaiten tutkimusmenetelmänä opinnäytetyön tutkimuskysymysten ratkaisuun. Tutkimusmenetelmää valittaessa täytyy miettiä, mikä sopii tutkimusongelmaan ja tutkimuksen tarkoitukseen parhaiten. Tutkimusmenetelmä voi olla kvantitatiivinen eli määrällinen tai kvalitatiivinen eli laadullinen. (Heikkilä 2014, 15.) Kvanti-

tatiivisessa tutkimusmenetelmässä oleellista on aiempien aihetta käsittelevien teorioiden ja tutkimusten johtopäätösten huomioiminen. Yhtä tärkeää on käsitteiden määrittely ja aineiston keruun suunnittelu siten, että havaintoaineistoa pystytään mittaamaan numeerisesti. Lisäksi valitaan tutkittavat henkilöt ja heistä määritellään perusjoukko, jolta havaintoaineisto kerätään. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 140.)

Kvantitatiivisessa eli tilastollisessa tutkimuksessa tutkittavan joukon tulee olla riittävän suuri ja edustava. Tutkimuksesta saatuja tuloksia havainnollistetaan numeerisesti taulukoin ja kuvioin, käyttäen tilastollisia menetelmiä. Kvantitatiivisella menetelmällä saadaan kuvattua ilmiön nykyinen tilanne ja ilmiöön liittyvien eri asioiden välisiä riippuvuuksia, mutta ei pystytä niinkään selittämään asioiden syitä. (Heikkilä 2014, 15.) Kvantitatiivisessa tutkimuksessa mitataan muuttujia sekä tarkastellaan muuttujien välisiä yhteyksiä. Riippumattomia eli selittäviä muuttujia voivat olla muun muassa vastaajien sukupuoli, ikä, koulutus (vastaajien taustatiedot). Riippuvia eli selitettäviä muuttujia voivat olla vastaajien kokemukset tai mielipiteet. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 55.)

Kyselytutkimus toteutettiin poikkileikkaustutkimuksena, jolloin tarkoituksena on kerätä aineistoa vain yhden kerran ilman, että ilmiötä verrataan suhteessa ajankuluun. Kyselytutkimus tehtiin niin sanottuna Survey-tutkimuksena, jolloin käytetään valmiiksi laadittua lomaketta haastattelu- tai kyselytutkimuksessa. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 56–57.)

6.2 Kohdejoukko

Tutkittavana olevaa joukkoa kutsutaan perusjoukoksi. Kokonaistutkimuksessa valitaan koko perusjoukko ja otantatutkimukseen vain tietty osa eli otos perusjoukosta (Heikkilä 2014, 12–13.) Opinnäytetyö toteutettiin kokonaistutkimuksena. Kyselytutkimus käsitti koko perusjoukon, kaikki Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijat. Kokonaistutkimus kannattaa valita, jos perusjoukko on pieni tai mitattavien ominaisuuksien vaihtelu on suuri (Heikkilä 2014, 31).

Tutkimuksen perusjoukkona oli Karelia-ammattikorkeakoulussa vuonna 2014 opiskelevat opiskelijat. Vuonna 2014 Karelia-ammattikorkeakoulussa opiskeli 3447 opiskelijaa (Penttinen 2014). Karelia-ammattikorkeakoulussa on neljä koulutus- ja tutkimuskeskusta: Biotalouden keskus, Liiketalouden ja tekniikan keskus, Luovan talouden keskus ja Sosiaali- ja terveystalouden keskus. Keskuksissa voi opiskella kuutta eri alaa. (Karelia-ammattikorkeakoulu 2014a; 2014b). Karelia-ammattikorkeakoulussa on mahdollisuus suorittaa myös ylemmän ammattikorkeakoulun tutkintoja (Karelia-ammattikorkeakoulu 2015a). Tutkimuksessa ei eritelty, opiskeleeko opiskelija ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja vai ei.

Tutkimus toteutettiin kokonaistutkimuksena, koska näin saatiin kattavasti tietoa koko perusjoukon keskuudesta. Tällä tavoin saatiin myös tietoa siitä, onko eri koulutuskeskusten välillä eroa kiusaamisessa. Perusjoukosta jätettiin pois ulkomaalaiset vaihto-oppilaat, koska kysely toteutettiin vain suomen kielellä.

6.3 Kyselylomakkeen suunnittelu ja rakenne

Hyvässä kyselylomakkeessa kysymykset on esitetty selkeästi ja ne houkuttelevat vastaamaan. Kyselylomake ei saa olla liian pitkä, ja siksi jokaisen kysymyksen tarpeellisuus tulee harkita tarkasti. Kyselylomakkeessa on vastausohjeet yksiselitteisesti. Vastaamisesta pyritään tekemään helppoa, ja kysymyksissä kysytään kerrallaan vain yhtä asiaa. (Heikkilä 2008, 48.) Tutkimuksen tavoite täytyy olla selvillä ennen kyselylomakkeen suunnittelua: täytyy tietää mihin halutaan etsiä vastauksia, ja saadaanko niitä esitetyillä kysymyksillä. Kyselylomaketta suunniteltaessa otetaan huomioon teoriasta tuleva tieto, kuinka tarkkoja vastauksia kysymyksillä haetaan, kuinka saadut vastaukset tullaan analysoimaan ja raportoimaan. Vastaajien taustatekijät (selitettävät muuttujat), joilla voi olla vaikutusta tutkittaviin asioihin, tulee selvittää, mikäli ne eivät ole teoritiedosta tulleet jo esille. (Heikkilä 2014, 45–46.)

Kyselylomakkeen kysymykset rakennettiin teoritiedon perusteella niin, että ne vastasivat tutkimuskysymyksiin. Kyselylomake jaoteltiin neljään osaan selkeyttämään vastaamista (liite 2). Lomakkeen osiolla I kysyttiin vastaajien taustatie-

dot. Osiolla II haettiin vastausta 1. tutkimuskysymykseen eli mahdolliseen kiusaamisen esiintymiseen. Osiolla III haettiin vastausta 2. tutkimuskysymykseen eli kiusaamisen ilmenemiseen, millaista kiusaamista vastaajat ovat kokeneet. Osiolla IV haettiin vastausta 3. tutkimuskysymykseen, eli kartoitettiin mahdollisen kiusaamisen vaikutusta opiskeluhuvinvointiin sekä vastaajan avun saamista. Kaikkiin kysymyksiin sisällytettiin vaihtoehto ”minua ei ole kiusattu”. Näin varmistettiin, että jokaiselle vastaajalle (myös ei-kiusatuille) löytyi sopiva vastausvaihtoehto.

Kyselylomakkeessa käytettiin enimmäkseen strukturoituja kysymyksiä. Strukturoidut kysymykset, eli suljetut kysymykset, antavat vastaajalle valmiit, etukäteen tiedossa olevat vaihtoehdot. Näiden täytyy olla toisensa poissulkevia. Suljetuilla kysymyksillä tehdään vastausten käsittely yksinkertaisemmaksi ja nopeammaksi. Valmiilla vastausvaihtoehdoilla kielelliset vaikeudet eivät hankaloita vastaamista. Niin ikään kielteisten tai moittivien vastausten antaminen on helpompaa. Strukturoidussa kysymyksessä vaarana voi olla se, että vastaajalle ei löydy sopivaa vaihtoehtoa tai vastaukset annetaan harkitsematta. Kyselylomakkeessa oli myös muutama dikotominen kysymys, ja tällöin vastausvaihtoehtoja on vain kaksi. Lomakkeessa oli myös monivalintakysymyksiä. Tällöin vastaaja saa valita useamman vaihtoehdon. (Heikkilä 2014, 49.)

Kaksi kysymyksistä oli sekamuotoisia. Tällaisessa kysymyksessä on osa vastausvaihtoehtoista jo annettu valmiiksi, ja yleisimmin yksi vaihtoehto on avoin. Jos kyselyn tekijä on epävarma, keksiikö hän kysymykseen kaikki vastausvaihtoehdot, on sekamuotoinen kysymys hyvä valinta. (Heikkilä 2014, 50.) Kyselylomakkeessa käytettiin sekamuotoista kysymystä kysyttäessä kiusaamisen seurauksena tulleita oireita ja keneltä vastaaja on saanut apua kiusaamisesta selviytymiseen.

Kyselylomake tulee aina testata ennen varsinaista kyselytutkimusta. Testausta varten riittää 5–10 henkilöä. Testihenkilöiden tulee aktiivisesti perehtyä kyselylomakkeeseen ja selvittää, ovatko kysymykset, ohjeet sekä vastausvaihtoehdot selkeitä, yksiselitteisiä ja toimivia. Samalla testataan lomakkeen vastaamiseen kuluva aika. Lisäksi testivastaajat pohtivat, ovatko kaikki kysymykset tarpeellisia

ja onko jotakin tutkimukselle tärkeää jäänyt kysymättä. (Heikkilä 2008, 6.) Kyselylomaketta testattiin opinnäytetyön pienryhmässä, jossa oli mukana neljä sairaanhoitajaopiskelijaa. Kyselylomaketta muokattiin saadun palautteen mukaan. Opinnäytetyön ohjauksessa saatiin ohjausta lomakkeen muokkaamiseen.

Kyselylomakkeeseen on hyvä liittää saate (liite 3), jossa kerrotaan, mikä on kyselyn tarkoitus, minkä takia se on tärkeä ja mitä se merkitsee vastaajalle. Mahdollisimman suuren vastausprosentin saamiseksi on motivoitava vastaajaa kyselylomakkeen täyttämiseen. Lisäksi on ilmoitettava, mihin mennessä kyselyyn on vastattava. Kohtelias sananmuoto on tärkeää, ja lopuksi vastaajaa kiitetään vastaamisesta. (Hirsjärvi ym. 2009, 204.) Saatteen loppuun tulee liittää kyselyn suorittajien yhteystiedot. Näin vastaaja saa tarvittaessa lisätietoa kyselystä.

6.4 Aineiston keruu

Aineisto kerättiin valmiiksi laaditulla lomakkeella (liite 2) sähköisenä kyselynä Typala-järjestelmässä. Typala-järjestelmä on Karelia-ammattikorkeakoulun käyttämä käyttöjärjestelmä, jolla voidaan toteuttaa kyselyitä sähköisesti. Kohdejoukon ollessa kohtalaisen suuri, sähköinen survey-tutkimus sopii opinnäytetyön tutkimusongelmien vastausten löytämiseen. Lisäksi sähköisen kyselyn avulla saadaan nopeasti saavutettua vastaajat sekä se helpottaa tulosten analysoinnissa. (Heikkilä 2014, 17, 66.) Kysely oli avoin kaikille koulutuskeskusten opiskelijoille, koska näin saatiin mahdollisimman monipuolinen käsitys kiusaamisesta Karelia-ammattikorkeakoulussa. Jokaisella Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijalla oli yhdenmukainen mahdollisuus vastata kyselyyn. Kysely oli avoinna 9.–31.10.2014.

Sähköisestä kyselystä voi olla vaikeaa tiedottaa kaikkia kohderyhmään kuuluvia (Heikkilä 2014, 67). Kyselylinkki ja esittelyteksti kyselystä lähetettiin opiskelijapalveluihin sähköpostin välityksellä. Opiskelijapalveluiden avulla saatiin kyselylinkki esittelyteksteineen Karelia-ammattikorkeakoulun Pakki-portaalin etusivulle ajankohtaiset-osion alle. Oli tärkeää, että kyselyn saateteksti oli selkeä ja herätti mielenkiinnon osallistua kyselyyn. Myöhemmin otettiin lisäksi yhteyttä Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta POKA:n pääsihteeriin ja pyydettiin häntä

tiedottamaan opiskelijoita sähköpostitse kyselystä. POKA:n opiskelijoille lähettämän sähköpostin avulla kyselyn vastaajamäärä alkoi lisääntyä huomattavasti. Kyselyn toiseksi viimeisellä viikolla laitettiin koulutusalojen tutkimus- ja kehittämispääälliköille sähköpostitse pyyntö, että he muistuttaisivat opiskelijoita meneillä olevasta kyselytutkimuksesta. Vielä viimeisellä viikolla saatiinkin lisää vastauksia.

6.5 Aineiston analysointi

Ensin aineisto tulee tarkastaa virheiden ja puuttuvien tietojen varalta. Tarvittaessa aineistosta voi jättää pois puutteelliset vastaukset. Tarkistuksen jälkeen aineistoa voidaan alkaa järjestämään ja tallentamaan analyyseja varten. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineistosta muokataan muuttujia, eli jokaiselle havaintoyksikölle määritellään jokin arvo jokaiselle muuttujalle. Kun tutkimuksesta on saatu havaintoaineisto, se viedään tilastollisesti käsiteltävään muotoon analysointia varten. Tilastollisen analysoinnin jälkeen tehdään päätelmät tutkimuksesta ja kuvataan tutkimuksen tuloksia esimerkiksi graafisten tai prosenttitaulukoiden avulla. (Hirsjärvi ym. 2009, 140, 221–222.)

Aineisto koostui 428 opiskelijan vastauksesta. Koska kysely oli sähköisenä, raaka-aineisto saatiin vietyä suoraan Typala-järjestelmästä Excel-tiedostoon. Excel-tiedostosta aineisto vietiin havaintomatriisiksi SPSS-tilasto-ohjelmaan. Aineiston manuaalinen käsittely jäi varsin vähäiseksi, mikä minimoi virheiden määrää. SPSS-tilasto-ohjelmassa aineisto muokattiin luettavampaan muotoon, antamalla muuttujille nimet kysymysten mukaan ja myös vastausvaihtoehdot nimettiin. Selitteet tekivät koodatun tiedon luettavammaksi.

10 vastaajaa oli ehtinyt tehdä kyselyn, ennen kuin eräs tarkkaavainen vastaaja ilmoitti virheestä sähköpostitse. Kysymyksessä numero 10 ei voinut valita useampaa vaihtoehtoa, vaikka kysymyksen asettelussa niin sanottiin. Kyseisen virhe korjattiin kyselystä ja samalla poistettiin nämä kymmenen vastausta, eikä niitä otettu mukaan aineistoon. Tämä virhe oli jäänyt huomaamatta kyselyn teknisen toteutuksen vaiheessa. Havaintomatriisi käytiin läpi ja tarkistettiin oliko

joukossa hylättäviä vastauksia. Yhden vastaajan huomattiin kysymyksen eteenmään kyselyssä ilman, että hän oli vastannut taustatietoihin. Vastaus poistettiin ja näin ollen aineistoon otettiin mukaan 417 vastausta. Virhe johtui luultavammin teknisestä ongelmasta. Tämä tapahtui siitä huolimatta, vaikka Typala-järjestelmässä olimme asettaneet kaikkiin kysymyksiin vastauksen pakolliseksi.

Ensiksi aineistolle tehtiin perusanalyysi. Aineistosta otettiin suorajakaumat jokaisesta muuttujasta. Tulosten analysoinnissa huomattiin ristiriitaisuuksia kysymyksissä suhteessa siihen, onko vastaajaa kiusattu. Vastausmäärät vastausvaihtoehdossa ”ei ole kiusattu” vaihtelivat lähes jokaisessa kysymyksessä. Esimerkiksi vastaaja oli voinut vastata kysymykseen 6, ettei ole tullut kiusatuksi, mutta kuitenkin vastasi kysymykseen 7 tullessa kiusatuksi päivittäin. Seuraavaksi aineistolle suoritettiin ristiintaulukointeja muun muassa taustatietojen mukaan. Katsottiin, esiintyykö koulutusaloittain eroja esimerkiksi kiusaamisen määrässä ja muodoissa.

Aineistolle tehtiin analyysivaiheessa myös tilastollista testausta. Ristiintaulukoinnissa hyödynnettiin Khi-toiseen-riippumattomuustestausta, joka tutkii kahden muuttujan välistä riippuvuutta suhteessa toisiinsa (Holopainen, Tenhunen & Vuorinen 2004, 233). Tässä vaiheessa kuitenkin huomattiin, että Khi-toiseen-riippumattomuustestausta osoitti, etteivät muuttujien riippuvuussuhteet olleet tilastollisesti merkittäviä (Liite 6). Tämän takia analysointia yksinkertaistettiin. Päädyttiin tarkastelemaan ja kuvailemaan ilmiötä vastaajien senhetkisen kokemuksen perusteella suhteellisinä frekvensseinä ja suorilla jakaumilla. Tilastollisia merkitsevyyksiä ei tarkasteltu tämän vuoksi lainkaan. Tulokset ovat kuitenkin suuntaa antavia ja kertovat ilmiön tämänhetkisen tilanteen.

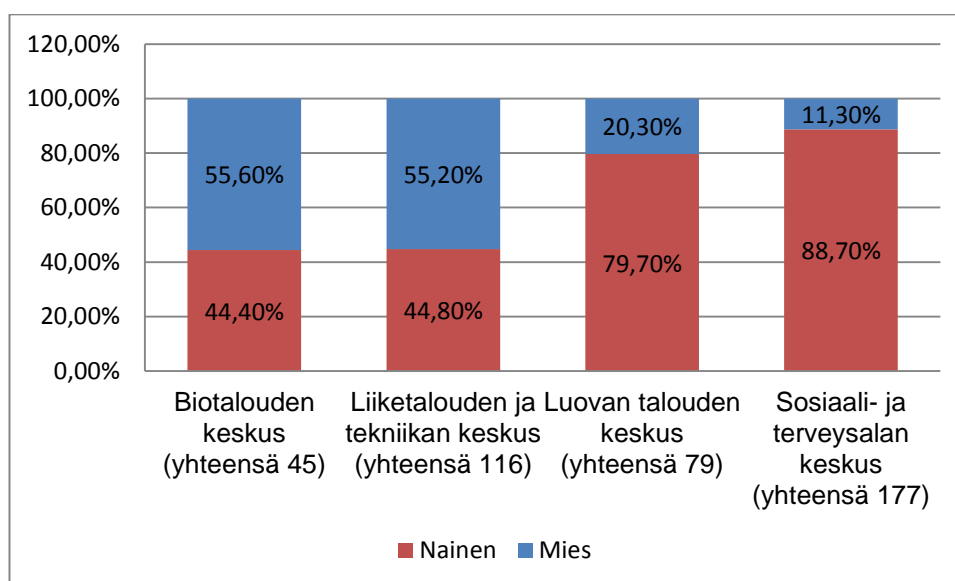
Tutkimustuloksia esitettäessä kuviot antavat nopean kuvan esitettävästä asiasta ja saavat lukijan kiinnostuneeksi. Hyvän tilastokuvion on oltava yksiselitteinen ja se ei saa vääristää tuloksia. (Heikkilä 2014,148–149.) Tulokset siirrettiin Excel-taulukko-ohjelmaan, jossa niistä rakennettiin taulukoita, kuvioita ja diagrammeja. Kuviot pidettiin mahdollisimman yksinkertaisina, mutta tarpeeksi informaatiota sisältävinä.

Avoimet vastaukset käytiin läpi ja ne teemoiteltiin uudelleen. Aineistoa lukemalla alkoi muodostua selkeitä teemoja, joiden alle asioita vastauksista koottiin. Myös taulukoinnin avulla voidaan havainnollistaa aineistosta nousevat keskeiset asiat ja näille asioille löytyvät yhteiset nimittäjät eli teemat (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2015). Kyselytutkimuksemme oli kaksi avointa kysymystä, joissa vastaajat saivat kirjoittaa vastauksensa omin sanoin. Avoimia vastausvaihtoehtoja oli kysymyksessä numero 12 ”Millaisia oireita kiusaamisen seurauksena on tullut” ja kysymyksessä numero 14. ”Oletko saanut apua kiusaamisongelmaan”.

7 Tutkimustulokset

7.1 Vastaajien taustatiedot

Kaikkiaan vastaajia oli 428, joista 417 hyväksyttiin analyysiin. Taustatietoina vastaajilta kysyttiin koulutuskeskusta, lukukautta, ikää ja sukupuolta. Kyselyyn vastanneista suurin osa (42,4 %) opiskeli Sosiaali- ja terveysalan keskuksessa, 27,8 % Liiketalouden ja tekniikan keskuksessa, 18,9 % Luovan talouden keskuksessa ja 10,8 % Biotalouden keskuksessa. Naisia vastaajista oli 70,0 % (f=292) ja miehiä 30,0 % (f=125). (Kuvio 2.)

Kuvio 2. Vastaajien (n= 417) jakaantuminen (%) koulutuskeskuksittain ja sukupuolittain.

Lukukausittain tarkasteltuna vastaajien määrä jakaantui seuraavasti: vastaan-
neista eniten (22,5 % f=94) oli 1. lukukauden opiskelijoita, 2. lukukauden opis-
kelijoita oli 13,9 % (f=58), 3. lukukauden opiskelijoita 21,1 % (f=88), 4. lukukau-
den opiskelijoita 14,6 % (f=61), 5. lukukauden opiskelijoita 10,6 % (f=44), 6. lu-
kukauden opiskelijoita 6,2 % (f=26), 7. lukukauden opiskelijoita 7,7 % (f=32) ja
8. lukukauden opiskelijoita 3,4 % (f=14).

Valtaosa vastaajista oli 21–30-vuotiaiden ikäryhmässä (72,9 %, f=304). Toiseksi
eniten vastaajista oli 31–40-vuotiaiden ikäryhmässä (13,7 %, f=57). 8,2 %
(f=34) vastaajista kuului alle 20-vuotiaiden ikäryhmään, 4,1 % (f=17) kuului 41–
50-vuotiaiden ikäryhmään, ja 1,2 % (f=5) vastaajista kuului yli 51-vuotiaiden ikä-
ryhmään. Koulutuskeskuksittain tarkasteltuna suurimpana vastaaja ryhmänä
olivat 21–30-vuotiaat. Taulukossa 1 on koottuna vastaajien jakaantuminen iän
ja koulutuskeskuksen mukaan.

Taulukko 1. Vastaajien jakaantuminen iän ja koulutuskeskuksen mukaan, (n=
417).

	Biotalouden keskus	Liiketalouden ja tekniikan keskus	Luovan talouden keskus	Sosiaali- ja terveysalan keskus	yhteensä
alle 20	3	8	9	14	34
21 - 30	37	96	59	112	304
31 - 40	5	6	10	36	57
41 - 50	0	5	0	12	17
51 ja yli	0	1	1	3	5
yhteensä	45	116	79	177	417

7.2 Kiusaaminen

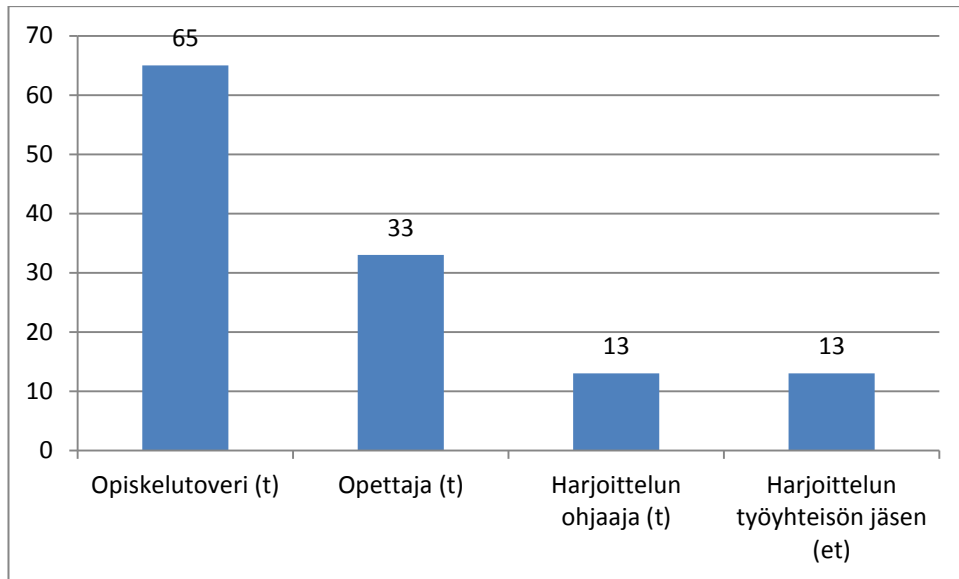
Vastaajilta kysyttiin kiusaamisen kokemisesta kyselylomakkeen osiossa II viidel-
lä kysymyksellä. Ensin tiedusteltiin, oliko opiskelija tullut kiusatuksi aikaisempi-
en opintojensa aikana. Vastaajista 60,7 % (253 vastaajaa) ilmoitti kokeneensa
kiusaamista peruskoulun, lukion tai toisen asteen ammatillisissa opinnoissa.

Seuraavaksi kartoitettiin, onko opiskelijaa kiusattu korkeakouluopiskelun aikana. Vastaajista 14,4 % (60 vastaajaa) ilmoitti tulleen kiusatuksi korkeakouluopiskelun aikana. Kiusaamisen jakaantui keskuksittain niin, että Luovan talouden keskuksessa esiintyi kiusaamista eniten 22,8 % (18 vastaajaa). Seuraavaksi eniten kiusaamista esiintyi Sosiaali- ja terveystalouden keskuksessa (14,1 %). Liiketalouden ja tekniikan keskuksessa vastaajista 11,2 % koki kiusaamista ja biotalouden keskuksessa 8,9 %. (Taulukko 2.) Kiusaamisen tiheyttä kysyttäessä opiskelijalta tiedusteltiin, kuinka usein hän on kokenut kiusaamista. Vastaajista 1,4 % (6 vastaajaa) oli kokenut kiusaamista päivittäin, 2,4 % (10 vastaajaa) viikoittain ja 11 % (46 vastaajaa) kuukausittain.

Taulukko 2. Kiusattujen määrä (%) suhteessa vastaajien määrään koulutuskeskuksittain jaoteltuna.

Koulutuskeskus	Vastanneet	Kiusatut	%
Sosiaali- ja terveystalouden keskus	177	25	14,1
Luovan talouden keskus	79	18	22,8
Liiketalouden ja tekniikan keskus	116	13	11,2
Biotalouden keskus	45	4	8,9
Yhteensä	417	60	

Kyselyssä tiedusteltiin, kuka tai ketkä ovat vastaajaa kiusanneet (kuvio 3). Monivalintakysymyksen vaihtoehtoina olivat: opiskelutoveri(t), opettaja(t), muu korkeakoulun henkilökuntaan kuuluva henkilö(t), harjoittelun ohjaaja(t), harjoittelun työyhteisön jäsen(et) tai ei kukaan. Tyypillisimmin (15,6 %, 65 vastaajaa) kiusaamista koettiin opiskelutoverin taholta. Seuraavaksi eniten (7,9 %, 33 vastaajaa) kiusaajana oli opettaja. Vastaajista 3,1 % (f=13) ilmoitti kiusaajan olleen harjoittelun ohjaaja. Yhtä paljon (3,1 %, 13 vastaajaa) kiusaamista esiintyi harjoittelun työyhteisön jäsenen taholta.

Kuvio 3. Vastaajien (n=417) kokemukset kuka tai ketkä olivat toimineet kiusaajana.

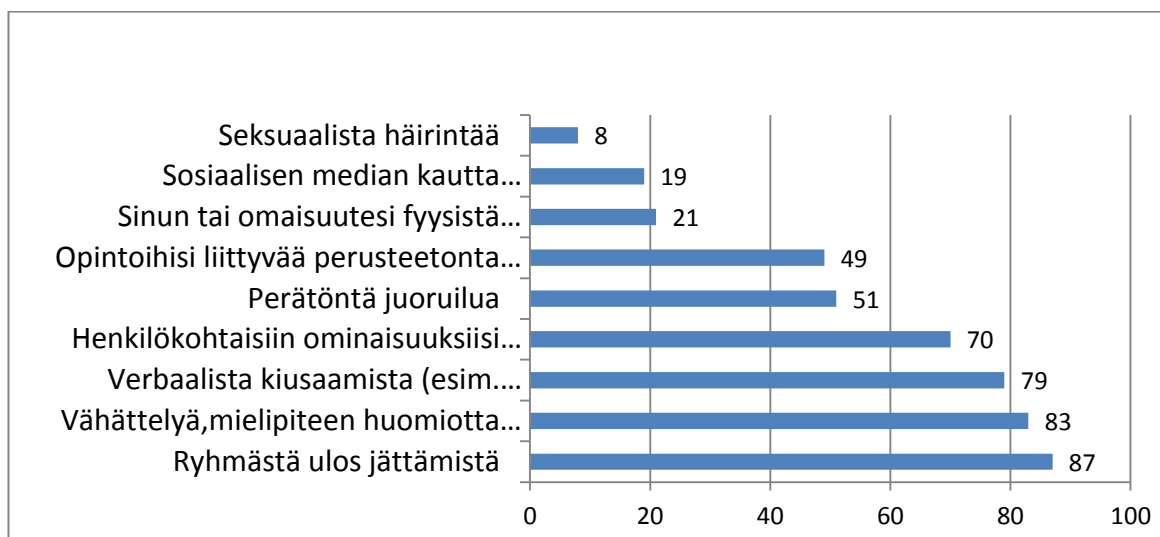
Taulukko 3. Vastaajien (n=417) kokemukset kuka tai ketkä olivat toimineet kiusaajana koulutuskeskuksittain.

	Biotalouden keskus	Liiketalouden ja tekniikan keskus	Luovan talouden keskus	Sosiaali- ja terveysalan keskus	yh-teensä
Opiskelutoveri(t)	4	19	20	22	65
Opettaja(t)	4	7	13	9	33
Harjoittelun ohjaaja(t)	1	1	1	10	13
Harjoittelun työyhteisön jäsen(et)	0	4	1	8	13

Taulukossa 3 on jaoteltu koulutuskeskuksittain kuka tai ketkä ovat toimineet kiusaajina. Koulutuskeskuksittain tarkasteltuna opiskelutoverit ovat toimineet eniten kiusaajina ja toiseksi eniten opettajat. Sosiaali- ja terveysalalla toiseksi eniten kiusaajana oli toiminut harjoittelun ohjaaja.

Viimeiseksi kyselyn II osiossa kysyttiin, ovatko vastaajat huomanneet toisen opiskelijan tulleen kiusatuksi. 124 vastaajaa (29,7 %) oli huomannut toista opiskelijaa kiusattavan.

7.3 Kiusaamisen ilmeneminen

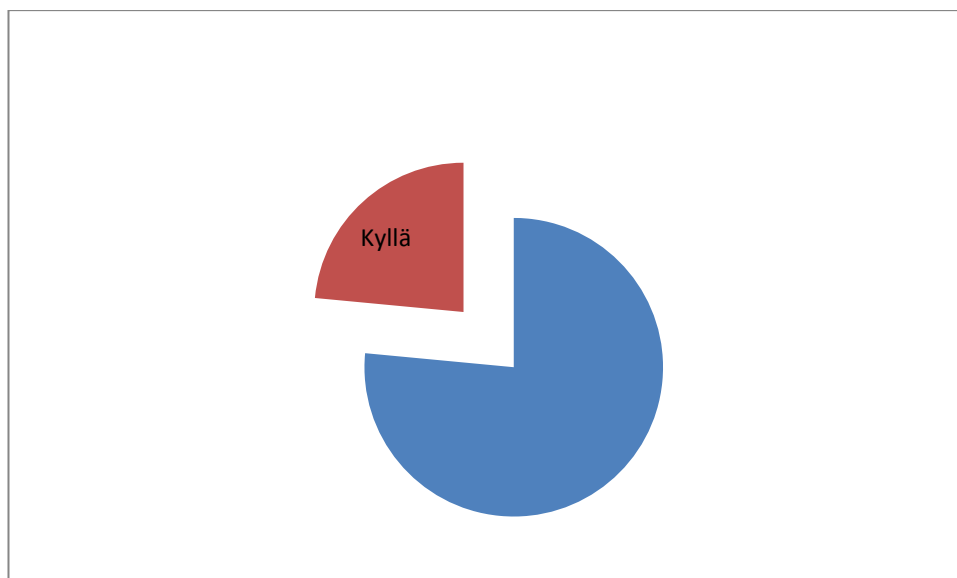

Kuvio 4. Vastaajien (n=417) kokemat kiusaamisen muodot.

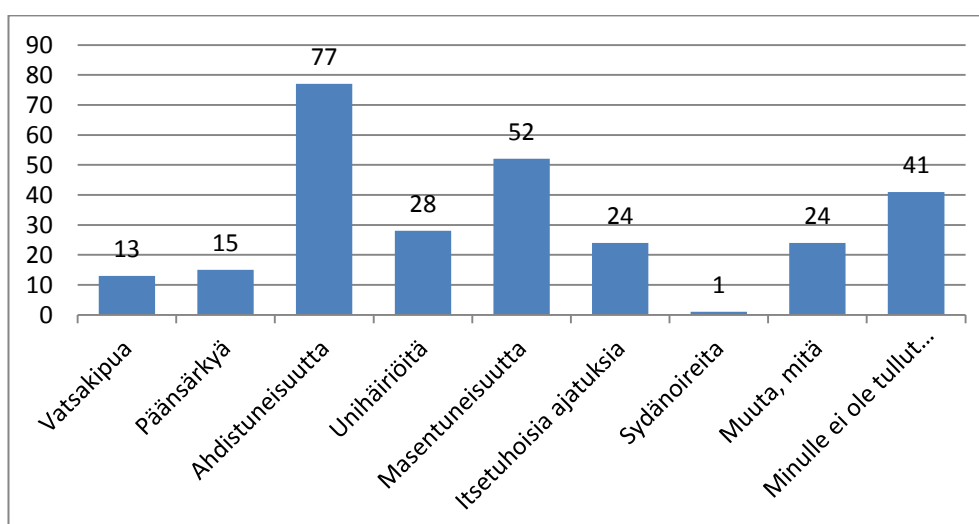
Kyselylomakkeen osiossa III vastaajilta kysyttiin, millaista kiusaamista he ovat kokeneet (kuvio 4). Monivalintakysymyksestä nousi esiin, että tyypillisimmin (20,9 %) kiusaaminen ilmeni **ryhmästä ulos jättämisenä** (87 vastaajaa). Seuraavaksi eniten (19,9 %) koettiin vähättelyä ja mielipiteen huomiotta jättämistä (83 vastaajaa). Verbaalinen kiusaaminen nousi kolmanneksi yleisimmäksi (18,9 %) kiusaamisen muodoksi (79 vastaajaa). Vastaajista 16,8 % koki henkilökohtaisiin ominaisuuksiin liittyvää pilkkaamista tai arvostelua (70 vastaajaa). Kiusaamisen muotona perätöntä juoruilua koki 51 vastaajaa (12,2 %). Opintoihin liittyvää perusteetonta arvostelua tai nolaamista koki 11,8 % vastaajista. (49 vastaajaa). Fyysistä vahingoittamista esiintyi 5,0 % (21 vastaajaa). Sosiaalisen median kautta tapahtunutta kiusaamista koki 4,6 % (19 vastaajaa). Seksuaalista häirintää koettiin kaikkein vähiten, 1,9 % (8 vastaajaa).

7.4 Vaikutukset opiskeluhyvinvointiin ja avun saaminen

Kyselylomakkeen osiossa IV kartoitettiin kiusaamisen seurauksia ja sen vaikutuksia opiskeluhyvinvointiin. 23,5 % kokee kiusaamisella olleen vaikutusta opiskeluhyvinvointiin (98 vastaajaa). (Kuvio 5.)

Kuvio 5. Onko kiusaamisella ollut vaikutusta opiskeluhyvinvointiin vastaajien kokemana (n=417).

Kuvio 6. Kiusaamisen seurauksena tulleet oireet (n=417).

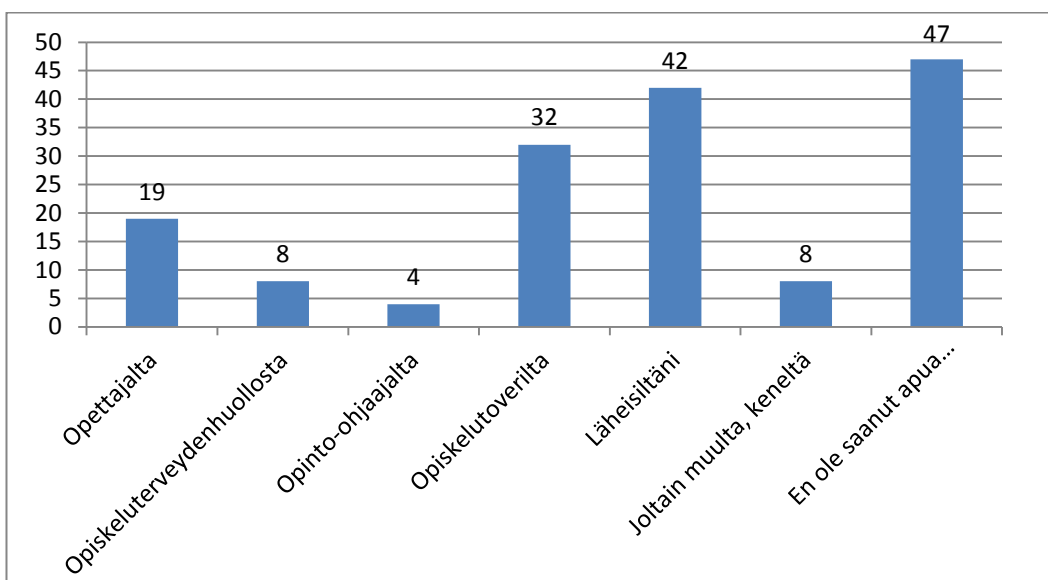
Kiusaamisen seurauksia kartoitettiin monivalintakysymyksellä (kuvio 6). Eniten (18,5 %) oireena koettiin **ahdistuneisuutta** (77 vastaajaa). **Masentuneisuus** oli seuraavaksi eniten (12,5 %) koettu oire (52 vastaajaa). **Unihäiriöt** olivat kolmanneksi yleisin (6,7 %) oire (28 vastaajaa). **Itsetuhoisia ajatuksia** esiintyi 5,8 %:lla (24 vastaajaa). Päänsärkyä kiusaamisen seurauksena esiintyi 3,6 %:lla vastaajista (15 vastaajaa) ja vatsakipua 3,1 %:lla (13 vastaajaa). Yksi vastaajaa ilmoitti saaneensa sydänoireita. 9,8 % ilmoitti, ettei hänelle ole tullut oireita kiusaamisen seurauksena (41 vastaajaa).

Kysymys sisälsi avoimen vastausvaihtoehdon, johon vastaaja sai kirjoittaa omin sanoin oireita, joita hänelle on tullut kiusaamisen seurauksena. Avoimeen vastausvaihtoehtoon oli vastannut 24 vastaajaa (5,8 %). Vastausvaihtoehdot käytiin läpi ja teemoitettiin samankaltaiset ryhmittäin. Kuviossa 7 on koottuna vastaukset.

Kuvio 7. Teemoittelu avoimesta kysymyksestä ”oireet kiusaamisen seurauksena”.

Erillisenä kysymyksenä tiedusteltiin, onko opiskelijalle tullut poissaoloja korkeakouluopinnoista kiusaamisen takia. Vastaajista 5,5 % (23 vastaajaa) ilmoitti kiusaamisen seurauksena tulleen poissaoloja.

Kuvio 8. Keneltä vastaajat olivat saaneet apua, (n=417).

Monivalintakysymyksenä vastaajilta kerättiin tietoa, keneltä he ovat saaneet apua kiusaamisongelmaan (kuvio 8). 11,3 % vastaajista ilmoitti, ettei ole saanut

apua keneltäkään (47 vastaajaa). Läheisiltään apua oli saanut 10,1 % (42 vastaajaa). Opiskelutoverilta apua oli saanut 7,7 % (32 vastaajaa). Opettajalta apua mainitsi saaneensa 4,6 % (19 vastaajaa). Opiskeluterveydenhuollon koki 1,9 % auttaneen kiusaamisongelmassa (8 vastaajaa). Vastaajista 4 (1,0 %) mainitsi saaneensa apua opinto-ohjaajalta. Avoimen vastausvaihtoehdon valitsi 8 vastaajaa (1,9 %). Avoimissa vastauksissa vastaajat mainitsivat saaneensa apua harjoittelupaikan ohjaajalta tai muulta harjoittelupaikan työyhteisön jäseneltä. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisista apua oli saatu lääkäriltä, psykologilta, mielenterveystoimistosta, seksuaaliterapeutilta ja terapeutilta. Yksi vastaajista mainitsi seurakunnan avunantajaksi.

Lopuksi kyselylomakkeessa kysyttiin, onko kiusaamisen ehkäisystä ja kiusaamisesta saatavilla riittävästi tietoa Karelia-ammattikorkeakoulun Pakkiportaalissa. 4,3 %:n mielestä tietoa oli saatavilla riittävästi (18 vastaajaa). 19,7 % oli sitä mieltä, että tietoa ei löydy tarpeeksi (82 vastaajaa). Suurin osa vastaajista (76 %) ei osannut sanoa, löytyykö tietoa riittävästi (317 vastaajaa).

8 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

8.1. Luotettavuus

Tutkimusta voidaan pitää luotettavana, jos sillä tuotetaan luotettavia vastauksia tutkimuskysymyksiin. Tutkimus tulee toteuttaa puolueettomasti ja rehellisesti, eikä vastaajille saa aiheutua haittaa tutkimukseen osallistumisesta. Tutkimuksen luotettavuutta kuvataan sanoilla reliabiliteetti eli luotettavuus ja valideetti eli pätevyys. (Heikkilä 2008, 29–30.)

Reliabiliteetti kuvaa tulosten tarkkuutta. Tulokset eivät saa olla sattumanvaraisia, vaan tutkimuksen tulisi olla toistettavissa samoin tuloksin. Huomioiden yhteiskunnan monimuotoisuus, saman kyselyn tulokset eivät välttämättä päde eri aikana tai yhteiskunnassa. (Heikkilä 2014, 28.) Mittaria voidaan pitää reliabelina, jos uudelleen käytettynä saadaan samansuuntaisia tuloksia. Käytännössä

tuottamamme kysely oli kertaluontoinen, joten reliabiliteettia on vaikea todentaa. Otimmekin mittariin mukaan samansuuntaisia kysymyksiä kuin on jo käytetty muissa opiskeluterveyskyselyissä, lisäämään mittarin luotettavuutta. (Vrt. Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 189–190.)

Validiteetti kuvaa sitä, onko tutkimuksella mitattu niitä asioita, joita on suunniteltu mitattavan, voidaanko saatuja tuloksia yleistää tutkimuksen ulkopuoliseen perusjoukkoon (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 189). Tutkimuksen alussa tulee asettaa tarkat tavoitteet tutkimukselle ja mitattavat käsitteet ja muuttujat määritellä, koska muuten saatetaan tutkia väärä asioita. Tutkimuksen validius varmistetaan hyvällä suunnittelulla ja tiedonkeruulla. Validin tutkimuksen toteuttamista edesauttavat myös korkea vastausprosentti, edustava otos ja perusjoukon tarkka määrittely. (Heikkilä 2014, 27.) Kyselyllä saatiin vastaus asetettuihin tutkimuskysymyksiin, jotka koskivat kiusaamisen määrää, muotoja ja sen vaikutuksia opiskeluhuvinvointiin. Kyselytutkimuksen vastausprosentiksi tuli 12,1 % laskettuna koko Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijamäärästä, joka oli kyselyn toteuttamisen aikaan 3447.

Virheitä voi tulla koko tutkimuksen prosessin aikana, niin tietoja kerätessä kuin tuloksia käsiteltäessäkin. Siksi on syytä olla tarkka ja kriittinen koko tutkimuksen ajan. Tutkimustuloksien sattumanvaraisuuteen vaikuttaa otoskoko. Jos se jää liian pieneksi, tulokset ovat sattumanvaraisia. Otantaa voi pienentää vastaajien vastaamattomuus. Tutkimuksen tuloksiin eivät saa vaikuttaa tutkijan omat mielipiteet. (Heikkilä 2014, 28.) Aineiston analysointivaiheessa virheiden mahdollisuutta pienensi aineiston käsittely SPSS-tilasto-ohjelmalla. Aineiston käsittely käsin jäi varsin vähäiseksi.

Kyselyn havaintomatriisia läpikäydessä huomattiin vastauksissa virheellisyyttä. Ei kiusattujen osuus eri kysymyksissä ei täsmännyt. Esimerkiksi vastaaja oli vastannut kysymyksessä 6, ettei ollut tullut kiusatuksi, mutta kuitenkin oli vastannut kysymyksessä 7 tulleen kiusatuksi päivittäin. Pohdittiin ovatko vastaajat käsittäneet kysymykset eri tavoin ja huomioitiin sekin mahdollisuus, että vastaajat ovat vastanneet vilpillisesti. Heikkilä (2014, 18) on listannut internet-

kyselyn haitoiksi muun muassa vastausten kyseenalaisen tarkkuuden ja kysymysten suuren väärinkäsitysmahdollisuuden.

Opinnäytetyön luotettavuutta nostettiin etsimällä mahdollisimman uusia lähteitä. Yhtenä kriteerinä oli, että alkuperäisiä lähteitä etsittiin niin paljon kuin mahdollista. Sellaisia lähteitä karsittiin pois, jotka on kirjoitettu suurelle yleisölle. Opinnäytetyössä käytettiin muutamaa suoraa lainausta, koska koettiin, että näitä määritelmiä ei voi muokata ilman sisällön merkityksen muuttumista. Lähteitä etsiessä havaittiin samojen asiantuntija-nimien alkavan esiintyä useasti. Voikin olettaa, että nämä tekijät ovat osaajia kiusaamisen tutkimisessa, koska heidän tekemään löytyy paljon kiusaamista koskevaa materiaalia.

Kyselylomake testattiin ennen käyttöönottoa oman opinnäytetyöryhmämme keskuudessa. Samalla pyydettiin palautetta lomakkeesta sekä muutettiin sitä tarpeen vaatiessa. Toimeksiantajan neuvosta testattiin kyselylomaketta myös satunnaisesti valituilla yksilöillä tuttavapiiristämme, joilla ei ollut mitään tekemistä Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa.

Oletettiin, että kyselyyn vastasivat enemmän ne henkilöt, joita oli kiusattu aiemmin tai joita kiusataan nykyisessä koulutuksessa. Tässä yhteydessä pohdittiin, antaako se vääränlaista kuvaa tuloksista. Kysely ja opinnäytetyö toteutettiin mahdollisimman objektiivisesti. Tutkijan tulee tehdä tutkimus objektiivisesti. Jos tutkimusongelma ja -menetelmän valinta tehdään yksipuolisiksi, eivät objektiivisuuden kriteerit täyty, vaan se voi vääristää aineiston hankintaa ja lähteiden valitsemista. Kyselytutkimus tulisi olla toistettavissa myös toisen tutkijan toimesta. Tutkimustulosten esittämisessä tulee myös kiinnittää huomiota kieliasun objektiivisuuteen. Kyselyyn otettiin mukaan Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön ja Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunnan tekemissä kyselyissä olleita kysymyksiä, että voitiin verrata saatuja tuloksia niihin. (Ks. Hirsjärvi ym. 2009, 309,310.)

8.2 Eettisyys

Tutkimusta tehtäessä on otettava huomioon eettisyys. Hyvän tieteellisen käytännön mukaan tutkijan tulee tarkastella kriittisesti tutkimustaan oikean ja väärän havaitsemiseksi. (Hirsjärvi ym. 2009, 23.)

Tutkimusta tehdessä on pidettävä huoli siitä, ettei lainaa luvatta (plagioi) jonkun toisen tekstiä ja esitä sitä omanaan (Kuula 2006, 37). Plagioinnin välttämiseksi on toisen tekijän tutkimustulokset ja sananmuoto merkittävä tekstiin asianmukaisin lähdeviittein ja viittauskäytäntein. Plagiointi on aina hyvän tieteellisen käytänteen vastaista ja tuomittavaa. (Hirsjärvi ym. 2009, 122.)

Tutkimuslupaa edellytetään, jos tutkimus koskee jonkin organisaation jäseniä (Kuula 2006,264). Tutkimuslupa kyselyn toteuttamiseksi anottiin SoleOps - sähköisen asiointin kautta Karelia-ammattikorkeakoulun rehtorilta. Tutkimuslupa saatiin sähköisenä tiedostona, joka on liitteenä 4. Tutkimuslupa pyydettiin myös Joensuun kaupungin ylihoitajalta, koska opiskeluterveydenhuolto on Joensuun kaupungin alainen yksikkö. Tutkimuslupa on liitteessä 5. Tarvittavien tutkimuslupien hankinta on hyvää tieteellistä käytäntöä tutkimuseettikan näkökulmasta katsottuna (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2013, 3).

Itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen näkyy tutkimuksessa siten, että jokaisella vastaajalla on oikeus päättää, haluaako osallistua kyselyyn. Päätöstä helpottamaan tutkimuksesta on annettava tutkittaville riittävästi tietoa. On kerrottava tutkimuksen perustiedot, tutkimuksen tekijät sekä se, mihin tarkoitukseen kerättäviä tietoja käytetään. (Kuula 2006, 61–62.) Opinnäytetyön kyselylomakkeen liitteenä oli saate, jossa kerrottiin tutkittavalle tarpeelliset tiedot tutkimuksesta. Lisäksi saatteessa painotettiin kyselyyn osallistumisen vapaaehtoisuutta.

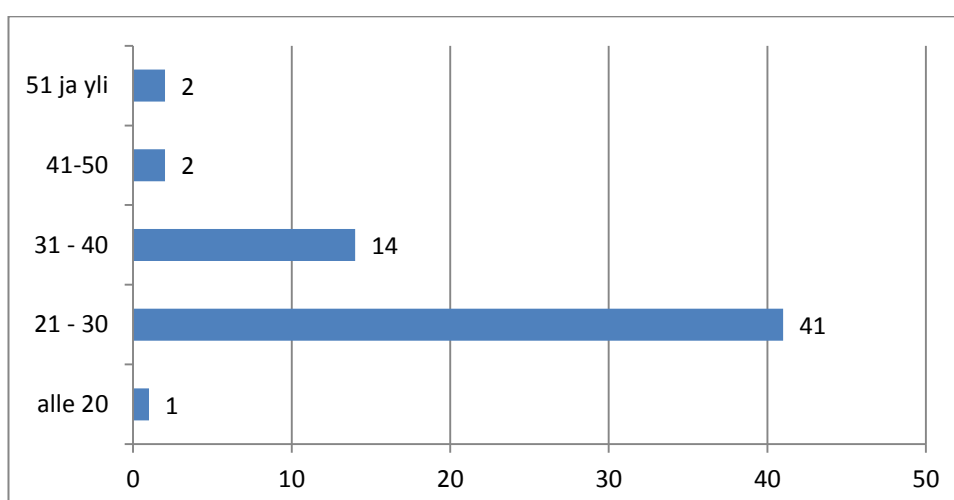
Tietosuojasta on huolehdittava tulosten esittämisen yhteydessä, ja ketään yksittäistä vastaajaa ei saa tunnistaa tuloksista (Heikkilä 2014, 29). Koska oli kyse henkilökohtaisista kokemuksista ja kyselyn aihe oli arkaluontoinen, kyselyn suorittaminen mahdollistettiin nimettömänä. Näin huolehdittiin siitä, ettei vastauksista pystytä tunnistamaan ketään yksittäistä henkilöä.

9 Pohdinta

9.1 Tutkimustulosten tarkastelua

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa toimeksiantajille, opiskelijoille kohdistetun kyselytutkimuksen avulla, tuoretta tietoa kiusaamisen määrästä ja sen vaikutuksista opiskeluhuuvointiin. Lisäksi tarkoituksena oli tuoda kiusaamista ilmiönä näkyväksi ja tietoa siitä, mitä kiusaamisella tarkoitetaan. Toimeksiantajat olivat havainneet opiskeluterveydenhuollon vastaanotolla merkkejä kiusaamisesta korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa, ja tarve kyselytutkimuksen tekoon syntyi tätä kautta. Kyselytutkimus osoitti, että tämä tarve oli aiheellinen.

Tutkimuksesta käy ilmi, että kiusaamista koki 14,4 % vastaajista. Tämä vastaa 1. tutkimuskysymykseen, joka oli ”Esiintyykö Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoihin kohdistuvaa kiusaamista opintojen aikana?”. Voidaan todeta, että kiusaamista ilmenee Karelia-ammattikorkeakoulussa. Koulutuskeskuksittain, vastaajien lukumäärään suhteutettuna, eniten kiusaamista kokivat luovan talouden opiskelijat (22,8 %) ja seuraavaksi eniten sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat (14,1 %), (taulukko 2). Iän mukaan tarkasteltuna Karelia-ammattikorkeakoulun nuoret opiskelijat (21–30-vuotiaat) kokivat tutkimuksen mukaan eniten kiusaamista. Kuviossa 9 on koottuna kiusatut iän mukaan.

Kuvio 9. Kiusattujen määrän jakaantuminen iän mukaan (n=60).

Tutkimuksessamme kiusattujen määrä on samassa suhteessa Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunnan toteuttaman yhdenvertaisuuskyselyn kanssa (2014a, 2014b). Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 12 % oli kokenut kiusaamista. Vastaavasti Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksen kiusaamisprosentti oli alhaisempi. Korkeakouluopintojen aikana vastaajista 5 % ilmoitti tulleen kiusatuksi muiden opiskelijoiden toimesta ja 6,5 % henkilökunnan toimesta (Kunttu & Pesonen 2013, 97).

Tutkimuksesta nousee selvästi esille se, että kiusaajana toimi eniten opiskelutoveri ja toiseksi eniten opettaja. Koulutusaloittain tarkasteltuna sosiaali- ja terveysalalla kiusaajana toimi toiseksi eniten harjoittelun ohjaaja.

Tutkimuksessa huomattavasti isompi osa vastaajista (29,7 %) oli havainnut jonkun muun tulleen kiusatuksi. Aiemmissä tutkimuksissa on havaittavissa samansuuntainen tulos. Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunnan yhdenvertaisuuskyselyssä (2014) vastaajista 21 % oli havainnut muiden opiskelijoiden kokevan kiusaamista, joten voidaan todeta, että kiusaamista mahdollisesti esiintyy enemmän kuin kyselystä tulee kiusattuja ilmi.

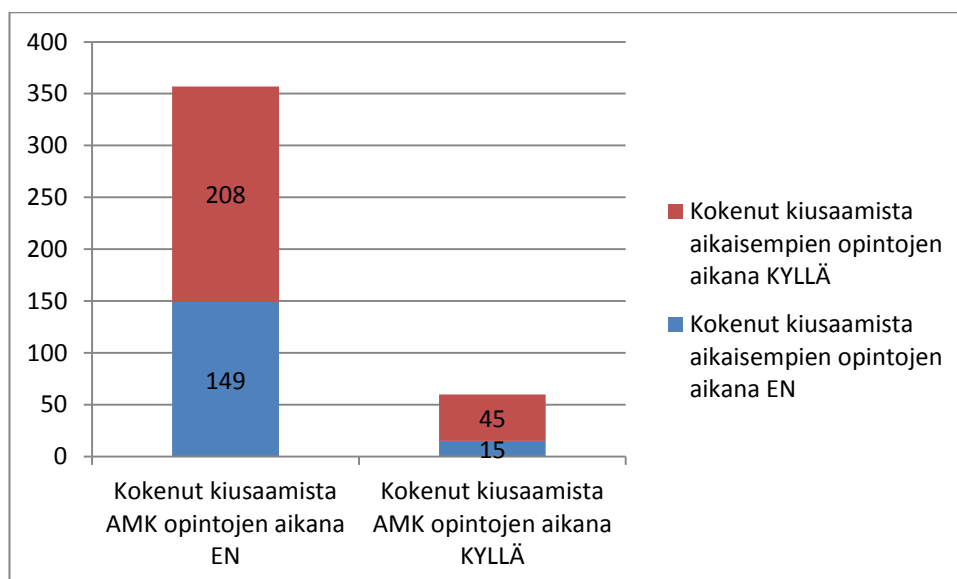
Kyselytutkimuksen 417 vastaajan joukosta 60:tä kiusataan. Jääkin pohdittavaksi, kuinka montaa prosenttia koko Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoista todellisuudessa kiusataan, kun opiskelijamäärä on yhteensä 3447. Kiusaaminen vaikutti opiskeluhuvinvointiin tutkimuksen mukaan vastaajista 23,5 %:lla. Tämä määrä on suurempi kuin kiusattujen määrä, joten voidaan ajatella, että kiusaaminen vaikuttaa koko opiskeluyhteisöön, ei vain kiusattuun.

Toinen tutkimuskysymys selvitti mahdollisen kiusaamisen muotoja. Aikaisempien tutkimustulosten mukaan yleisimpiä kiusaamisen muotoja ovat olleet sanallinen loukkaaminen, juoruilu ja syrjintä, sekä opiskeluyhteisöstä ulkopuolelle jättäminen. Tutkimuksestamme nousevat esille samansuuntaiset kiusaamisen muodot. Tyypillisimmät kiusaamisen muodot olivat ryhmästä ulos jättäminen, vähättely ja mielipiteen huomiotta jättäminen. Tämä tulos on yhteneväinen muun muassa Itä-Suomen Yliopiston ylioppilaskunnan yhdenvertaisuuskyselyn (2014) kanssa. Liitteenä 6 on esitetty koulutusaloittain kiusaamisen muotojen

esiintyminen. Sosiaali- ja terveysalalla sekä liiketalouden alalla ryhmästä ulos jättäminen nousi suurimmaksi kiusaamisen muodoksi. Luovan talouden alla vähättely ja mielipiteen huomiotta jättäminen nousivat suurimmaksi muodoksi. Bio-talouden alalla suurin kiusaamisen muoto oli verbaalinen kiusaaminen.

Kolmas tutkimuskysymys oli, kuinka kiusaaminen vaikuttaa opiskeluhyvinvointiin. Opiskelijan fyysinen ja psyykinen terveys on yksi opiskelukykyyneen vaikuttavista tekijöistä. Vastauksista ilmeni, että kiusaamisella on vaikutusta yksilön terveyteen. Kiusaamisen seurauksia tarkasteltaessa ahdistuneisuus nousi yleisimmäksi oireeksi. Masentuneisuus oli toiseksi yleisimmin koettu oire. Vastauksia tarkastellessa nousi esille huolettava tieto siitä, että yhdellä vastaajalla oli tullut kiusaamisen seurauksena halua koulusurmaan. Positiivisena oireena vastauksissa oli mainittu periksiantamattomuus.

Kyselyn tulosten mukaan 75 %:ia kiusatuista oli kiusattu myös aikaisempien opintojen aikana (kuvio 10). Tämä tulos on samansuuntainen aikaisempien tutkimusten kanssa, muun muassa Silverin pro gradu -tutkielman (2012) tulosten kanssa.

Kuvio 10. Kiusattujen määrän jakautuminen suhteessa siihen, onko kiusattu aikaisempien opintojen aikana (n=417).

Vastaajat opiskelevat ammattikorkeakoulussa ja ovat valmistumisen jälkeen työelämässä. On huolestuttavaa ajatella, että jos opiskelija ei saa jo opiskeluai-

kana apua näihin kiusaamisen aiheuttamiin oireisiin, hän siirtyy työelämään psyykkisesti oirehtivana. Työelämä on nykyään monella tavalla rankkaa jatkuvien muutosten ja kustannustehokkuuden paineessa. Olisikin tärkeää, että opiskelijoiden mielenterveyttä tuettaisiin jo opiskelun aikana niin, että töihin siirtyessä psyykkiset voimavarat olisivat työelämää tukevalla tasolla.

Kyselyn vastauksista ilmeni tarve saada lisää tietoa kiusaamisesta ja sen ehkäisystä. Suurin osa vastaajista (76 %) ei osannut sanoa löytyykö tietoa riittävästi (317 vastaajaa). Koulun internetsivuilla selvitettiin, mitä tietoa löytyy kiusaamisesta. Karelia-ammattikorkeakoulun opiskeluterveydenhuollon internetsivuilla oli kiusaamista käsitelty terveystieteiden kyselylomakkeessa psyykkisen terveyden alla yhdellä kysymyksellä. Karelia-ammattikorkeakoulun kriisitoimintaohjeessa (2013, 18) on kerrottu, miten toimia työpaikkakiusaamista kohdatessa, mutta ei varsinaisesti sitä, miten opiskelijan tulisi toimia kiusaamista kohdatessaan. Samassa kriisitoimintaohjeessa kerrotaan, millaisia kiusaamisen ilmenemismuotoja on olemassa ja mikä ei ole henkistä väkivaltaa. Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijaportalista löytyy maininnat seuraavista tahoista, joihin voi ottaa yhteyttä, jos opiskelija kokee kiusaamista tai tarvitsee apua opiskeluhuvinvoinnin tukemisessa. Opintokuraattori auttaa opiskelijaa luottamuksellisen keskustelun avulla, neuvomalla ja ohjaamalla opiskelua tai elämänhallintaan liittyvissä vaikeuksissa. Opiskelijakunta POKA:n häirintäyhdyshenkilötoiminta auttaa häirintää tai kiusaamista kokeneita opiskelijoita. On olemassa myös VIP-toimintaa eli välittämisen ilmapiiri-toimintaa. Luokkaryhmästä valittava VIP-opiskelija tekee havainnot oman ryhmän ilmapiiristä ja hyvinvoinnista ja raportoi tutoropettajaa ryhmää mahdollisesti häiritsevistä tekijöistä. (Karelia-ammattikorkeakoulu 2015b; 2015c; 2015d.) Ammattikorkeakouluopiskelijoille on saatavilla vähän tietoa kiusaamisesta Karelia-ammattikorkeakoulun internetsivuilla. Materiaalia koskien kiusaamisen ehkäisyä ja puuttumista, sekä tiedottamista jo olemassa olevasta materiaalista tarvitaan.

Karelia-ammattikorkeakoulun strategian yhtenä linjauksena ovat osaavat ja hyvinvoivat opiskelijat. Tähän tavoitteeseen pyritään pääsemään vahvistamalla välittämisen ilmapiiriä ja kehittämällä kokonaisvaltaisesti opiskelukykyä eri toimijoiden avulla (Auvinen, Elsinen, Ilvonen, Kukkonen, Moilanen, Neuvonen, Pel-

tonen, Penttinen & Raivo 2013, 25). Karelia-ammattikorkeakoulun (Karelia-ammattikorkeakoulu 2015d) opiskelijaportaaliin on kirjattu koulun eettiset periaatteet, jotka koskevat niin henkilökuntaa kuin opiskelijoita. Kiusaamisenvastaisuudesta on maininta erikseen: ”*En hyväksy missään muodossa esiintyvää kiusaamista tai toisen ihmisen hyväksikäyttöä*”.

9.2 Opinnäytetyön prosessi ja ammatillinen kasvu

Opinnäytetyön prosessi alkoi päätöksellä tehdä työ kahdestaan ja aiheen valinnalla toimeksiantajien listalta. Aiheemme varmistumisen jälkeen syksyllä 2013 alkoi tiedon hakeminen ja aiheen rajaaminen. Ammatillinen kasvu on kehittynyt opinnäytetyön prosessin edetessä. Olemme kasvaneet kriittisiksi tiedon hankijoiksi. Olemme olleet opinnäytetyön prosessin eri vaiheissa yhteydessä toimeksiantajaamme ja laitoimme raakaversioita kommentoitavaksi. Työn, koulun ja perheen yhdistäminen on koettu haasteelliseksi opinnäytetyön tekemisen aikana.

Aiheen rajaaminen oli tärkeää työn edistymisen ja sen sisällön kohtuullisen kokoisena pysymisen kannalta. Tämän vuoksi opinnäytetyöstä rajattiin pois kiusaamisen tunnistamisen, kiusaamiseen puuttumisen sekä kiusaajan ja kiusatun profiilien kuvaukset. Opinnäytetyössä keskityttiin kiusaamiseen ilmiönä ja kiusaamisen aiheuttamiin seurauksiin sekä siihen, kuinka kiusaaminen vaikuttaa opiskelukykyyn

Opinnäytetyöhön liittyvän kyselytutkimuksen teko on opettanut meille paljon tilastolliseen tutkimukseen liittyviä asioita. Totesimme, että tilastotieteen opinnot olisivat olleet meille suureksi avuksi tätä opinnäytetyötä tehdessä. Monta asiaa olemme joutuneet opettelemaan, ja moni asia on varmaan tullut tehtyä hankalimman kautta, kun tarvittavaa osaamista ei ole ollut. Kyselylomakkeen suunnittelussa olisi voinut olla vieläkin tarkempi, tämä olisi helpottanut analysointia.

Ajattelimme, että sähköisenä kyselynä saisimme tarpeeksi vastaajia, mutta olisi ollut hyvä järjestää sen rinnalla paperinen kysely esimerkiksi luokkahuoneissa. Näin olisimme saaneet vertailuaineistoa sähköiselle kyselylle. (Ks. Heikkilä 2014, 67.)

Kiusaamisen kokonaisvaltaisesta vaikutuksesta olemme oppineet paljon. Sairaanhoitajana on tärkeää tunnistaa kiusaamisen mahdollisuus potilaan oireiden syynä ja näin pystyä auttamaan potilasta. Tulevissa työyhteisöissä osaamme kiinnittää paremmin huomiota epäasialliseen kohteluun sekä omalla toiminnallamme ehkäistä kiusaamista.

9.3 Opinnäytetyön hyödynnettävyys ja jatkotutkimusehdotukset

Opinnäytetyön kyselytutkimus tuo esille kiusaamisen tämänhetkisen määrän ja sen ilmentymisen muodot. Opinnäytetyöprosessin edetessä esille on noussut monia jatkotutkimusajatuksia.

Opiskeluterveydenhuollossa voidaan hyödyntää tutkimustuloksia kehitettäessä menetelmiä kiusaamisen tunnistamiseksi ja opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi. Yksi ehdotus olisikin toimintamallin tai oppaan kehittäminen terveydenhoitajille, jossa olisi myös työväline kiusaamisen puheeksi ottamiselle ja ennaltaehkäisylle. Monesta lähteestä nousee esille se, että kiusatut ovat kaivanneet kiusaamiseen puuttumiseen apua tai että kiusaamisen käsittely on ollut puutteellista. Muun muassa Hakojärvi (2011, 29–32) kirjoittaa, että opiskelijoiden mukaan heille tulisi kertoa ohjeistusta, kuinka toimia ongelmatilanteissa henkisen väkivallan varalta jo ennen harjoittelun alkua. Opiskelijat toivoivat lisää tietoa omista oikeuksistaan ja toimintamalleista kiusaamisen tapahtuessa.

Toiminnallisena opinnäytetyönä voisi tehdä julisteen tai opasvihon kiusaamisesta, sen vaikutuksista kiusattuun ja kiusaamisen ehkäisystä. Opasvihkonen palvelisi niin opiskelijoita, opiskeluterveydenhuoltoa kuin opettajiakin. Infopäivän pitäminen kiusaaminen - aiheesta toisi kiusaamisen ilmiötä esille. Opettajiin kohdistuvasta kiusaamisesta voisi tehdä oman kyselytutkimuksen.

Opinnäytetyömme nimellä ”On sillä väliä” haluamme ilmaista sen, että yksikin kiusattu on liikaa. Tutkimuksestamme kävi ilmi, että kuutta vastaajaa kiusataan päivittäin Karelia-ammattikorkeakoulussa. Toivomme, että opinnäytetyömme herättää keskustelua ja ajatuksia kiusaamisesta sekä pohdintaa siitä, miten jokainen voisi osaltaan edesauttaa kiusaamisvastaisen ilmapiirin muodostumista.

Lähteet

- Aitta, U. 2014. Sosiaalinen työsuojelu pohtii työyhteisön toimintatapoja. Suomen Lääkärilehti 69 (7), 462–463.
- Ammattikorkeakoululaki 932/2014.
- Auvinen, P., Elsinen, E., Ilvonen, A., Kukkonen, T., Moilanen, R., Neuvonen, L., Peltonen, J., Penttinen, M. & Raivo, P. (toim.) 2013. Strategia 2013–2017 Karelia-ammattikorkeakoulu aluetta palveleva, laadukas ja työelämäläheinen. Karelia-ammattikorkeakoulun julkaisuja B:5. Joensuu: Karelia-ammattikorkeakoulu.
- Bogart, L., Elliot, M., Klein, D., Tortolero, S., Mrug, S., Peskin, M., Davies, S., Schink, E. & Schuster, M. 2014. Peer victimization in fifth grade and health in tenth grade. *Pediatrics* 133 (3), 440–447.
- Hakojärvi, H.-R. 2011. Terveysalan opiskelijoiden ohjatussa harjoittelussa kokemaa henkinen väkivalta ja siitä selviytyminen. Turun yliopisto. Hoitotiede. Pro gradu -tutkielma.
- Hakojärvi, H.-R., Salminen, L. & Suhonen, R. 2011. Hoitohenkilökunnan opiskelijoihin kohdistama henkinen väkivalta ohjatussa harjoittelussa - kirjallisuuskatsaus. *Hoitotiede* 23 (3), 162–174.
- Hamarus, P. 2006. Koulukiusaaminen ilmiönä. Yläkoulun oppilaiden kokemuksia kiusaamisesta. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Hamarus, P. 2008. Koulukiusaaminen. Huomaa, puutu, ehkäise. Helsinki: Kirjapaja.
- Hamarus, P. 2012. Haukku haavan tekee. Puututaan yhdessä kiusaamiseen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.
- Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Gaudamus.
- Holopainen, M., Tenhunen, L. & Vuorinen, P. 2004. Tutkimusaineiston analysointi ja SPSS. Järvenpää: Yrityssanoma.
- Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunta. 2014a. ISYY:n Yhdenvertaisuuskyselyn yhteenveto: Opiskeluun kaivataan lisää tukea ja ohjausta. http://isyy.fi/wp-content/uploads/2014/04/ISYYn-yhdenvertaisuuskyselyn-tulokset_yhteenveto.pdf. 3.5.2014.
- Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunta. 2014b. ISYY:n Yhdenvertaisuuskyselyn tulokset. http://isyy.fi/wp-content/uploads/2014/04/ISYYn-yhdenvertaisuuskyselyn-tulokset_taulukot.pdf. 3.5.2014.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2013. Kriisitoimintaohje. http://student.karelia.fi/file.php/12/Kriisitoimintaohje_Karelia.pdf. 13.5.2014.
- Karelia-ammattikorkeakoulu 2014a. Keskukset. <http://www.karelia.fi/fi/tutustu-kareliaan/keskukset>. 3.1.2014.
- Karelia-ammattikorkeakoulu 2014b. Koulutustarjonta. <http://www.karelia.fi/fi/opolinkki/koulutustarjonta>. 3.1.2014.
- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2015a. Ylempi amk-tutkinto. <http://www.karelia.fi/fi/hakijalle/koulutus/ylempi-amk-tutkinto>. 15.3.2015.

- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2015b. Opintokuraattori.
<https://student.karelia.fi/fi/opiskelijanpalvelut/Sivut/opintokuraattori.aspx>. 3.3.2015.
- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2015c. Opiskelijakunta Poka.
<https://student.karelia.fi/fi/opiskelijanpalvelut/Sivut/pokayhdistykset.aspx>. 3.3.2015.
- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2015d. Vip-toiminta.
<https://student.karelia.fi/fi/opinnot/opiskelijanohjaus/Sivut/vip-toiminta.aspx>. 3.3.2015.
- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2015e. Opiskeluyhteisö on työyhteisö.
[.https://student.karelia.fi/fi/opiskelu/tutkintoonjohtavakoulutus/Sivut/opiskeluyhteisotyoyhteiso.aspx](https://student.karelia.fi/fi/opiskelu/tutkintoonjohtavakoulutus/Sivut/opiskeluyhteisotyoyhteiso.aspx). 3.3.2015.
- Kivimäki, H., Luopa, P., Matikka, A., Nipuli, S., Vilkki, S., Jokela, J., Laukkari-
 nen, E. & Paananen, R. 2014. Kouluterveyskysely 2013. Itä-Suomen
 raportti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.
http://www.thl.fi/attachments/kouluterveyskysely/Avit/Isuomi_2013.pdf
 f. 13.2.15.
- Kunttu, K. 2009. Opiskeluterveys koostuu monen toimijan yhteistyöstä. Työter-
 veyslääkäri 27 (1), 21–24.
- Kunttu, K. & Huttunen, T. 2009. Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus
 2008. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 45. Helsinki:
 Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö.
- Kunttu, K. & Pesonen, T. 2013. Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus
 2012. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 47. Helsinki:
 Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö.
- Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampe-
 re: Vastapaino.
- Laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2015. KiVa Koulu –ohjelma.
http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/Kouluhyvinvoinnin_kehittaminen/KiVaKoulu.html. 10.2.2015.
- Opetusministeriö. 2008. Koulukiusaaminen peruskoulun yläluokilla 2000–2007.
 Opetusministeriön julkaisuja 2008:7.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2008/liitteet/opm07.pdf?lang=fi>. 10.2.2015.
- Penttinen, M. 2014. Opiskelijoiden määrä. Email Anne.T.Manninen@edu.karelia.fi. 27.10.2014.
- Pörhölä, M. 2011a. Kiusaaminen opiskeluyhteisössä. Teoksessa Kunttu, K.,
 Komulainen, A., Makkonen, K. & Pynnönen, P. (toim.), Opiskeluter-
 veys. Helsinki: Duodecim, 166–168.
- Pörhölä, M. 2011b. Kouluaikaisten kiusaamiskokemusten vaikutus nuorena
 aikuisiässä. Teoksessa Kunttu, K., Komulainen, A., Makkonen, K. &
 Pynnönen, P. (toim.), Opiskeluterveys. Helsinki: Duodecim, 46–48.
- Pärssinen, H. 2006. Koulu- ja työpaikkakiusaamisen seuraukset eli Onko kiu-
 saamisen jälkeistä elämää? Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden
 tiedekunta. Pro gradu -tutkielma.
<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/93993/gradu01410.pdf?sequence=1>. 13.5.2014.
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniikka, A. 2015. KvantiMOTV -7.3.4 Teemoit-
 telu. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto.
http://www.fsd.uta.fi/metelmaopetus/kvali/L7_3_4.html. 15.2.15.

- Saastamoinen, P. 2010. Chronic pain among ageing employees: risk factors and consequences.
- Salmivalli, C. 2002. Koulukiusaaminen. Teoksessa Terho, P., Ala-Laurila E-L., Laakso, J., Krogius, H. & Pietikäinen, M. (toim.) Kouluterveydenhuolto. Helsinki: Duodecim, 94–95.
- Salmivalli, C. 2010. Koulukiusaamiseen puuttuminen. Kohti tehokkaita toimintamalleja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Silver, M. 2012. Korkeakouluopiskelijoiden attribuutiot kokemalleen kiusaamiselle. Jyväskylän yliopisto. Viestintätieteiden laitos. Puheviestinnän pro gradu - tutkielma.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/40603/URN:NB:N:fi:jyu-201212203385.pdf?sequence=1>. 13.5.2014.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2006. Opiskeluterveydenhuollon opas. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2006:12. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Särkelä, J. 2008. Koulumurhat. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Sulander, J. & Romppanen, V. 2007. Hyvinvointi koulutyössä ja opiskelussa. Opiskelijoiden hyvinvointia kartoittavan työkalun kehittäminen. Työympäristötutkimuksen raporttisarja 26. Helsinki: Työterveyslaitos.
- Takizawa, R., Maughan, B. & Arseneault, L. 2014. Adult health outcomes of childhood bullying victimization: Evidence from a five-decade longitudinal British birth cohort. *American Journal of Psychiatry*.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2014. Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden hyvinvointi 2008/2009–2013.
http://www.thl.fi/attachments/kouluterveyskysely/Tulokset/ktkysely_komaa_2008_2013_aol.pdf. 13.2.15.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2013. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta.
- Työturvallisuuslaki 738/2002.
- Valtioneuvoston asetus hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta. 708/2013.
- Vartia-Väänänen, M. 2003. Workplace Bullying: A study on the work environment, wellbeing and health. Helsingin yliopisto. Psykologian laitos. Väitöskirja.

Toimeksiantosopimus

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIAOTOSOPIMUS

Toimeksiantaja	
Organisaation nimi:	Joensuun kaupunki, sosiaali- ja terveystoimi, opiskeluterveydenhuolto
Toimeksiantajan edustaja:	Opiskeluterveydenhoitaja Anita Väisänen
Osoite:	Tikkarinne 9 E-talo, 80200 JOENSUU
Puhelinnumero:	0509135831
Sähköposti:	anita.vaisanen@jns.fi

Opiskelijan/opiskelijoiden tiedot	
Koulutusohjelma:	Hoitotyön koulutusohjelma
Opiskelijanumero(t) ja nimi(et):	1200078 Kati Kinnunen 1200082 Anne Manninen
Puhelinnumero:	
Sähköposti:	Kati.M.Kinnunen@edu.karelia.fi Anne.T.Manninen@edu.karelia.fi

Toimeksiannon kuvaus	
Aihe	Kiusaaminen Karelia-ammattikorkeakoulu opintojen aikana
Toteutusmuoto	Kvantitatiivinen kyselytutkimus opiskelijoille
Aikataulu	valmis joulukuussa 2014
Kustannusarvio ja kustannusvastuu	Opiskelijat vastaavat itse mahdollisista kustannuksista

Toimeksiantajan sitoumukset	
Toimeksiantaja ei sitoudu opinnäytetyöstä aiheutuviin kuluihin. Toimeksiantajalla on lupa käyttää opinnäytetyötä opiskeluterveydenhuollon tarkoituksiin. Asiantuntija-apua annetaan ja yhteyshenkilönä/asiantuntijana on Tiina Surakka, terveydenhoitaja.	

Opiskelijan sitoumukset	
Opiskelijat sitoutuvat tekemään opinnäytetyön valmiiksi joulukuun 2014 loppuun mennessä valmiiksi. Tekijänoikeudet säilyvät opinnäytetyön tekijöillä.	

Opinnäytetyön ohjaus Karelia-amm:ssa	
Ohjaaja(t):	Erja Moore <i>Ej Moore</i>

Opinnäytetyön julkisuus	
Opinnäytetyö on julkinen asiakirja ja se voidaan julkaista Theseus-verkkokirjastossa.	

Allekirjoitukset	
Päiväys 10.4.2014	Opiskelijan allekirjoitus ja nimenselvennys <i>Kati Kinnunen</i> Kati Kinnunen <i>Anne Manninen</i> Anne Manninen
Päiväys 10.4.2014	Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys <i>Anita Väisänen</i> Anita Väisänen
Päiväys 10.4.2014	Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus ja nimenselvennys <i>Erja Moore</i> Erja Moore

Kyselylomake

Vastausohjeet:

Valitse yksi sinua parhaiten kuvaava vaihtoehto, ellei toisin ole mainittu.

I TAUSTATIEDOT

1. Koulutuskeskus jossa opiskelet

1. Biotalouden keskus
2. Liiketalouden ja tekniikan keskus
3. Luovan talouden keskus
4. Sosiaali- ja terveystieteiden keskus

2. Lukukausi jolla olet juuri nyt

1. I lukukausi
2. II lukukausi
3. III lukukausi
4. IV lukukausi
5. V lukukausi
6. VI lukukausi
7. VII lukukausi
8. VIII lukukausi

3. Ikäsi

1. alle 20
2. 21 - 30
3. 31 - 40
4. 41 - 50
5. 51 tai yli

4. sukupuolesi

1. Nainen
2. Mies

Kyselylomake

II KIUSAAMINEN

Kiusaamisella tarkoitetaan sitä, että henkilö joutuu toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimisen kohteeksi yhden tai useamman henkilön taholta pystymättä vaikuttamaan saamaansa kohteluun. lähde

5. Oletko kokenut kiusaamista aikaisempien opintojen aikana? (peruskoulu- lussa, lukiossa tai toisen asteen ammatillisissa opinnoissa)

1. En
2. Kyllä

6. Oletko korkeakouluopiskelusi aikana kokenut olevasi yhden tai useamman henkilön kiusaamisen kohteena?

1. En
2. Kyllä

7. Kuinka usein olet kokenut kiusaamista?

1. Päivittäin
2. Viikoittain
3. Kuukausittain
4. En koskaan

8. Kuka tai ketkä sinua ovat kiusanneet? (Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.)

1. Opiskelutoveri (t)
2. Opettaja (t)
3. Muu korkeakoulun henkilökuntaan kuuluvan henkilö (t)
4. Harjoittelun ohjaaja (t)
5. Harjoittelun työyhteisön jäsen (et)
6. Ei kukaan

9. Oletko havainnut jonkun toisen opiskelijan tulleen kiusatuksi korkeakouluopintojesi aikana?

1. En
2. Kyllä

Kyselylomake

III KOKEMUKSET KIUSAAMISESTA

Kiusaaminen voi ilmetä hyvin erilaisissa muodoissa..

10. Millaista kokemasi kiusaaminen on ollut? (Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.)

1. Verbaalista kiusaamista (esim. solvaamista, nimittelyä, uhkailua, haukkumista)
2. Henkilökohtaisiin ominaisuuksiisi (esim. ulkonäköön, ikään, sukupuoleen) uskontoon, taustaan) liittyvää pilkkaamista tai arvostelua
3. Perätöntä juoruilua
4. Ryhmästä ulos jättämistä
5. Sinun tai omaisuutesi fyysistä vahingoittamista
6. Sosiaalisen median kautta tapahtunutta kiusaamista
7. Vähättelyä, mielipiteen huomiotta jättämistä
8. Seksuaalista häirintää
9. Opintoihisi liittyvää perusteetonta arvostelua tai nolaamista
10. Minua ei ole kiusattu

Kyselylomake

IV OPISKELUHYVINVOINTI

Opiskeluhyvinvointi on monen osatekijän summa. Siihen vaikuttaa opiskelijan omat voimavarat ja terveys, opiskeluympäristö ja yksilölliset opiskelutaidot. Lisäksi opiskelukykyyn vaikuttaa opetus- ja ohjaustoiminta.

11. Oletko kokenut kiusaamisella olevan vaikutusta opiskeluhyvinvointiisi?

1. En
2. Kyllä
3. Minua ei ole kiusattu

12. Millaisia oireita sinulle on tullut kiusaamisen seurauksena? (Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.)

1. Vatsakipua
2. Päänsärkyä
3. Ahdistuneisuutta
4. Unihäiriöitä
5. Masentuneisuutta
6. Itsetuhoisia ajatuksia
7. Sydänoireita
8. Minulle ei ole tullut oireita kiusaamisen seurauksena
9. Muuta, mitä _____
10. Minua ei ole kiusattu

13. Onko sinulle tullut poissaoloja korkeakoulu opinnoista (lähiopetuksesta tai harjoittelusta) kiusaamisen takia?

1. Ei
2. Kyllä
3. Minua ei ole kiusattu

14. Oletko saanut apua kiusaamisongelmaan?

Olen saanut apua...

1. Opettajalta
2. Opiskeluterveydenhuollosta
3. Opinto-ohjaajalta
4. Opiskelutoverilta
5. Läheiseltäsi
6. Joltain muulta, keneltä _____
7. En ole saanut apua keneltäkään
8. Minua ei ole kiusattu

Kyselylomake

15. Onko mielestäsi kiusaamisen ehkäisystä ja kiusaamisesta saatavilla riittävästi tietoa Karelia-ammattikorkeakoulun Pakki-portaalissa?

1. Kyllä
2. Ei
3. En osaa sanoa

Kiitos vastauksestasi!

Saate kyselyyn

SAATE

18.8.2014

Hyvä Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelija

Olemme Karelia-ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoita ja teemme sairaanhoitajaopintoihimme kuuluvaa opinnäytetyötä, jonka aiheena on kiusaaminen ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyömme toimeksiantajana on Joensuuun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen opiskeluterveydenhuolto.

Tämän kyselyn tarkoituksena on kartoittaa kuinka paljon ja miten opiskelijoihin kohdistuvaa kiusaamista ilmenee Karelia-ammattikorkeakoulussa sekä opintoihin kuuluvien harjoitteluiden aikana. Lisäksi kartoitamme miten mahdollinen kiusaaminen vaikuttaa opiskeluhuvinvointiin.

Jokainen vastaus on tärkeä. Vastaamalla annat arvokasta tietoa opiskeluterveydenhuollolle ja opinnäytetyöhömmme. Kyselyyn vastataan anonyymisti, eikä kenenkään henkilötietoja voida jäljittää. Saadut vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisina. Kyselyyn vastaaminen kestää n. 5 minuuttia.

Tulokset julkaistaan opinnäytetyössämme, joka on luettavissa Theseuksessa. Mikäli sinulla on jotain kysyttävää, voit ottaa yhteyttä alla mainittuihin sähköposteihin.

Vastaa kyselyyn 20.9.2014 mennessä.

Kiitos etukäteen vastauksistasi!

Kati Kinnunen
Kati.M.Kinnunen@edu.karelia.fi
sairaanhoitajaopiskelija

Anne Manninen
Anne.T.Manninen@edu.karelia.fi
sairaanhoitajaopiskelija

Karelia-ammattikorkeakoulun tutkimuslupa

Ähköinen asiointi 10122, Tulostettu:

<https://soleops.karelia.fi/ahot/view/common/application-print.xhtml>

HAKEMUKSEN TIEDOT

Luvan tyyppi	Karelian opiskelijan tekemän, tutkimustarkoitukseen liittyvän kyselyn tallentaminen sovituksi ajaksi Pakkiin/Karelia-intraan
Lisätiedot	<p>Haemme tutkimuslupaa Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoihin kohdistuvaa kyselytutkimusta varten.</p> <p>Olemme Karelia-ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoita ja teemme kvantitatiivista opinnäytetyötä, jonka aiheena on "Kiusaaminen ammattikorkeakoulussa". Opinnäytetyömme toimeksiantajana on Joensuun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen opiskeluterveydenhuolto.</p> <p>Opinnäytetyöhömmme liittyy kvantitatiivinen kyselytutkimus, jonka kohdejoukkona ovat Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijat. Kyselytutkimuksen ajankohta olisi 10/2014 ja se toteutettaisiin sähköisesti Typala-ohjelman avulla.</p> <p>Tekijät: Anne.T.Manninen@edu.karelia.fi, 1200082, STHAK12B Kati.M.Kinnunen@edu.karelia.fi, 1200078, STHAK12B</p>

HAKEMUKSEN ESITYSTIEDOT

Esitetään	Esitetään hyväksyttäväksi
Esityspvm	30.09.2014
Perustelu	<p>Myönnetään lupa opinnäytetyöhön liittyvään Typala-kyselytutkimukseen. Kyselyn toteuttamiseksi pyydetään ottamaan yhteyttä Mikko Penttiseen, mikko.penttinen@karelia.fi.</p> <p>Saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin päätöksessä mainittuun tarkoitukseen.</p> <p>Tutkimuksessa on mainittava päättäjän nimi ja päätöspäivämäärä.</p>
Esityksen alkuperäinen tekijä	Pajarinen Suvi
Esitys luotu	30.09.2014 11:45

HAKEMUKSEN PÄÄTÖSTIEDOT

Hylätään/hyväksytään	Hyväksytty
Päätöspvm	01.10.2014
Perustelu	<p>Myönnetään lupa opinnäytetyöhön liittyvään Typala-kyselytutkimukseen. Kyselyn toteuttamiseksi pyydetään ottamaan yhteyttä Mikko Penttiseen, mikko.penttinen@karelia.fi.</p> <p>Saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin päätöksessä mainittuun tarkoitukseen.</p> <p>Tutkimuksessa on mainittava päättäjän nimi ja päätöspäivämäärä.</p>
Päätöksen alkuperäinen tekijä	Raivo Petri
Päätös luotu	01.10.2014 09:25
Päätöksen tunnistenumero	T131-I14362-2014

Joensuun kaupungin tutkimuslupa

JOENSUUN KAUPUNKI	Viranhaltijapäätös	1
Sosiaali- ja terveyskeskus Ylihoitaja (terveys)	25.9.2014 § 6	189/00.01.03/2013
Hakija/asianosainen	Anne Manninen ja Kati Kinnunen	
Asia	Tutkimuslupa / Karelia ammattikorkeakoulu / Anne Manninen ja Kati Kinnunen	
Päätöksen perustelut	<p>Karelia ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman sairaanhoitaja-opiskelijat Anne Manninen ja Kati Kinnunen hakevat tutkimuslupaa opinnäytetyöhönsä, jonka aiheena on "Kiusaaminen ammattikorkeakoulussa".</p> <p>Tarkoituksena on tuoda toimeksiantajalle tietoa kuinka paljon ja miten opiskelijoihin kohdistuvaa kiusaamista ilmenee Karelia ammattikorkeakoulussa, sekä opintoihin kuuluvien harjoittelujen aikana. Lisäksi kartoitamme miten mahdollinen kiusaaminen vaikuttaa opiskeluhuvinvointiin. Samalla opinnäytetyö tuo näkyväksi kiusaamista ilmiönä ja antaa tietoa mitä kiusaamisella tarkoitetaan. Kvalitatiivisen kyselytutkimuksen kohdejoukkona ovat Karelia ammattikorkeakoulun opiskelijat. Kyselytutkimuksen ajankohta on lokakuu 2014. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Joensuun kaupungin Sosiaali- ja terveystoimen opiskeluterveydenhuolto. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista. Kyselyyn vastataan nimettömänä, eikä kenenkään henkilötietoja voida jäljittää.</p>	
Päätös	<p>Myönnän tutkimusluvan opinnäytetyöhön Karelia ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman sairaanhoitajaopiskelijoille Anne Manniselle ja Kati Kinnuselle liitteenä olevan tutkimussuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Yhteyshenkilöinä toimivat terveydenhoitajat Anita Väisänen ja Tiina Surakka.</p>	
Toimivallan perusteet	<p>Hallintosääntö § 3 ja § 46. Sosiaali- ja terveysjohtajan delegointipäätös 30.1.2014 § 8.</p>	
Nähtävänäpito	<p>Päätös asetetaan yleisesti nähtäväksi sosiaali- ja terveyskeskuksessa ennakoita ilmoitettuna aikana 26.9.2014</p>	
Allekirjoitus	Ylihoitaja (terveys)	 Liisa Karikko
Tiedoksianto	<p>Päätöksen olen tänään antanut tiedoksi : STLTk, Anne Manninen, Kati Kinnunen, Anita Väisänen ja Tiina Surakka</p> <p>Päiväys: 25.9.2014</p> <p>Toimistosihteerinä</p> <p> Tiina Hiltunen </p>	
	Lisätietoja: ylihoitaja Liisa Karikko p. 050 554 0718	

Ristiintaulukointien Khii-toiseen-riippumattomuustestaukset, SPSS-tulosteet

Kiusaamisen kokeminen Karelia-ammattikorkeakoulussa ja koulutuskeskus

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,589 ^a	3	,086
Likelihood Ratio	6,236	3	,101
Linear-by-Linear Association	1,149	1	,284
N of Valid Cases	417		

- a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,47.

Kuka on kiusannut ja Koulutuskeskus

Chi-Square Tests

	Value
Pearson Chi-Square	. ^a
N of Valid Cases	65

- a. No statistics are computed because Kuka tai ketkä sinua ovat kiusanneet? is a constant.

Kiusaamisen kokeminen Karelia-ammattikorkeakoulussa ja ikä

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,364 ^a	4	,023
Likelihood Ratio	11,463	4	,022
Linear-by-Linear Association	6,755	1	,009
N of Valid Cases	417		

Ristiintaulukointien Khii-toiseen-riippumattomuustestaukset, SPSS-tulosteet

Millaista vastaajan kokema kiusaaminen on ollut ja Koulutuskeskus

Chi-Square Tests

	Value
Pearson Chi-Square	. ^a
N of Valid Cases	79

a. No statistics are computed because Millaista kokemasi kiusaaminen on ollut? is a constant.

Kiusaamista kokeminen aikaisempien opintojen aikana ja Kiusaamisen kokeminen Karelia-ammattikorkeakoulussa

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	6,030 ^a	1	,014		
Continuity Correction ^b	5,349	1	,021		
Likelihood Ratio	6,351	1	,012		
Fisher's Exact Test				,015	,009
Linear-by-Linear Association	6,016	1	,014		
N of Valid Cases	417				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 23,60.

b. Computed only for a 2x2 table

Kiusaamisen muodot koulutusaloittain

